

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14— "
Pe 3 luni . . . 7— "
Pe o lună . . . 2-40 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis co tă șiral 20 fl.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Relațiunile comerciale dintre Austro-Ungaria și România.

De Alexandru Cuzin.

Iasi, 22 Iulie n.

Într'un lung studiu asupra relațiunilor comerciale dintre Austro-Ungaria și România, apărut în revista: „Oesterreichische Rundschau” și datorit d-lui Fritz Krafft, se dă vina raporturilor comerciale slabe ce-ar exista între aceste două țări, asupra legii de încurajare a industriei naționale din România, care ar căuta să nimicească întreprinderile străine.

D. Fritz Krafft — să fie neamț? — nu admite legea de încurajare a industriei naționale române care impune taxe vamale prea mari asupra produselor străine și care deși acordă întreprinderilor, altele decât cele românești, *avantajii*, pune totuși „condiții inacceptabile” cerând ca un mare procent din personal să fie Români. Și d. Krafft aduce și-un motiv serios: „capitaliștii străini nu vin în persoană, ci trimet capitalul lor, deci le trebuie oamenii lor de încredere, căci altminteri foarte cu greu se vor hotărî să-și bage capitalul în întreprinderi românești.” Când e vorba însă de Evreii din fabricile noastre, se schimbă lucrurile. Aștia cu toate că sunt din

țară dela noi pot forma personalul „de încredere” și d. Krafft le ia apărarea: „Afară de asta Evreii sunt foarte stingheriți fiind socotiți ca străini nesupuși altei puteri, iar noua lege abia în mod timid și printr'o enunțare nelămurită a căutat să le fixeze o situație mai normală.” (Aceasta e opera d-lui Nenițescu, ministru de industrie și comerț, care în plin parlament a spus că d-sa sub cuvântul de Român înțelege pe toți locuitorii României, deci și pe Evrei).

D. Krafft are poate dreptățile sale să nu fie mulțămît cu legea industriei naționale din România, deși valoarea produselor românești exportate în Austro-Ungaria se micșorează din an în an — 125.466.269 cor. în 1909 și numai 52.163.134 cor. în 1910, — pe când valoarea produselor austro-ungare importate în România crește din an în an — 91.784.552 în 1909 și de 102.928.862 în 1910.

Și dacă d. Krafft ne ceartă într-o-câtva, ba își bate joc de noi, când zice că de capitalul nostru național nu poate fi vorba în întreprinderi românești, „obiceiul locului fiind ca chiar după recoltele cele mai îmbelșugate banii să fie imediat cheltuiți în străinătate”, noi totuși credem că acest capital național intră în întreprinderi și va intra din ce în ce mai mult, silind astfel ca legea industriei naționale din România să fie cât mai restrictivă cu privire la anumite produse cari se pot

găsi și'n țară, contribuind astfel la întărirea industriei românești, și absolut restrictivă cu privire la personalul întrebuințat în întreprinderi, care astăzi este eminentemente evreesc, dar care într'un timp cât mai scurt va trebui naționalizat cu desăvârșire prin măsuri severe și sigure.

Căci noi nu uităm învățămintele date de *marele economist List*, la 1841, poporului german sfâșiat politicește și neavând vre-o legătură economică între stătuțelele ce-l compuneau: „*A păstra, a desvolta și a perfecționa naționalitatea ta, acesta este astăzi, acesta trebuie să fie obiectul principal al sforțărilor noastre.*”

Și noi aceasta o urmărim, oricâte jertfe suntem nevoiți să facem momentan, pentru că *numai unei puternici citadele economice naționale, clădită în România, ar putea să-i urmeze o activitate economică unitară, strânsă, între ea și celelalte provincii românești, aflătoare în prezent sub stăpâniri străine.*

Totuși dacă e o scădere și o oarecare jenă în relațiunile comerciale dintre Austro-Ungaria și România, aceasta nu se datorește atât României și legilor ei vamale, cât diferitelor șicane pe care Austro-Ungaria a căutat să ni-le facă totdeauna din acest punct de vedere și de care România crede prudent să se ferească astăzi pe cât îi este cu putință, neavând nimic de pierdut.

O întâmplare ciudată.

De I. Broșu.

Cei patru, duseră la gură ultimile pahare cu șampanie, golindu-le pe jumătate. Dipeul fastuos se sfârșise, iar țigăretele egiptiene își începură rolul lor de promovatoare a digestiei. Rotocoalele de fum se împrăștiu acum peste masă, se ridicau rotindu-se, și după câteva evoluții bizare se subțiau și se destrămau apoi în penumbra ca de cerneală a camerei...

Fuseseră mai mulți, opt, care se deciseră să accepteze regulile societății acesteia în care membrii nu se primeau sub treizeci și pe care nu era voie a o părăsi sub patruzeci. Ispita fiind însă pentru patru inși biruitoare, liga, scăzuse astfel pe jumătate. În fiecare lună membrii se întruneau odată, la club, unde luau copiosă masă împreună, unde se bea șampanie, se fumau havane veritabile, și se povestea până după miezul nopții. Povestirile lor nu erau niciodată lipsite de interes. Se vorbea numai de femei, de aventuri amoroase și de noi speranțe de cucerire. Cel mai vioi dintre ei, Tudor de Grigorcea, un om de vre-o 32 de ani, înalt, elegant, cu mustața tăiată englezește, cu ochii caprui, care călătorise mult prin Franța și cunoștea viața, nu părea a avea tocmai un neînsemnat talent de povestit. Vorbea cu aceeași îndemânare despre ori și ce vrea: dela elogiul muzicii wagneriene, al cărei adept calduros părea a fi și până la cel mai recent

concurs ippic din Viena, la care luase parte. În povestirile sale găsi ai uneori o schinteie de spirit, neașteptată, dar care trada fără greș superficialitatea, acea superficialitate, ce caracterizează pe ori și ce colportor de cultură universală. Ceilalți erau mai bătrâni, mai așezați oarecum; oameni, a căror țință era numai plăcerea. Ei se simțiau nenorociți atunci când nu iubeau o femeie frumoasă, când nu puteau fuma o țigară egipteană, și nu beau un pahar de veritabilă șampanie franceză.

„Ei, *cristi de crist*, rupse tăcerea Grigorcea, am spus totdeauna și o susțin ferm și azi: nu e voie să treci pe lângă ocazia binevenită fără să o folosești! Da... da... Ieri, un prieten, un vânător, îmi povestea cum a lăsat să-i sboare pe sub nas o capră... zicea: de emoție! Închipuiți-vă, să stai cu degetul pe trăgaci și să pierzi vânatul! E imbecil....! *Nom d'un nom*, așa ceva tot n'as face... sau cel puțin n'as face azi!...”

— „Se vede c'ai făcut-o altădată”... întrerupe printre mustăți, Const. Grigoraș.

— „O da, desigur... eram și prea tânăr atunci, *cristi de crist*! Iar pe de altă parte mai susțin, că ambiția este singurul loc de refugiu în fața unei întreprinderi nesuccese. Pe onoarea mea, dacă nu eram ambițios, dar strajnic, azi puteam să fiu sub iarbă, sub glic, cum aș zice.... nu beam cu voi, vă spun eu!”

— „Cum așa?” întrebare cei trei.

— „Vreți să vă povestesc ceva?”

— „Te rugăm! te rugăm!...” răspunseră prietenii.

— „Să vedeți, începu Tudor de Grigorcea, cum s'a întâmplat. Aveam vre-o 24 de ani... cam așa. Era tocmai pe timpul când mă ocupa ideea, să candidez în cercul Rădăuți. Ce mai vremuri domnilor! Nu era lucru tocmai de „tună să fii ales deputat la etatea mea. Azi nu-i nici un merit, cu bani corupi toată țara noastră.... În fine să trecem peste astea, *c'est pas interesant pour nous*. Era pe vremea visirilor... cum ziceam mai înainte: ambiția. Trebuia să plec la Liov, pentru aranjarea unui împrumut de parale. Luai acceleratul de dimineață. Pentru că să nu mă plictisesc despachetăi romanul „Fort comme la Mort” de Maupassant, și începui a răsfoi ușor paginile strălucitului roman, rechemând în minte figura pictorului Bertin care a iubit, și a suferit până la moarte. La Colomea, prima stație la care se oprește trenul după Cernăuți, în compartimentul meu intră o femeie. Se așază în fața mea. La început nu-i dădui prea multă atențiune. Dela un timp închisei cartea, și începui să contemplez și să admir pe noul meu oaspe. O femeie, domnilor, neobicinuită diu toate punctele de vedere, o femeie care te silca să uiți totul și să te ocupi numai cu ea. Avea ochii mari ca două guri de peșteră, prin care se revărsa misterul în toată puterea cuvântului; sprincenele arcuite energie deasupra pleoapelor; genele largi și strălucitoare; fruntea nobilă, ca o apă profundă. Nu puteam ști de este o femeie măritată, sau o văduvă. O o-

„Roma împotriva Românilor”. Sub titlul -a cеста ziarul „Pesti Hirlap” publică un prim articol în care autorul spune, că în lupta contra episcopiei ungurești Români pe nedreptul numesc Roma dușmană a lor, pentru că „toti agitatorii mai de seamă cum este d. e. Vasile Lucaci, vestitul popă din Șișești, se adapă din isvorul științelor din Roma”. Teologii români în Roma, învață cum să lucreze în contra intereselor patriei ungurești — spune numitul ziar jidano-maghiar, — și tot acolo teologul „valah” învață cu mult succes meseria de a agita în contra egemoniei rassei maghiare, adevă pentru desfacerea Transilvaniei de către Ungaria.

Intre acești teologi români „agitatori” schreibmoritzul dela „Pesti Hirlap” numără între alții și pe Il. Sa episcopul Dr. D. Radu, care „cu o patimă fanatică lucrează atât în Viena cât și la Roma în contra episcopiei ungurești”.

Dar ferice de țara care naște fii ca patriotul dela „P. Hirlap”. Această sentință credincioasă a găsit mijlocul cel mai simplu, dar totodată și mai potrivit pentru stăpîrea totală a „agitatorilor valahi”. Mijlocul ar fi anume, ca guvernul unguresc să oprească pe tinerii români greco-catolici de a studia la teologia din Roma. Prin faptul acesta — spune numitul ziar — ar rezulta pentru Ungaria și un mare folos, deoarece tinerii români trăind în atmosferă ungurească și-ar însuși ideea, că „poporul unguresc e și stăpîn suveran în patria sa...”

Sărmana Roma! exclamă perciunatul dela numitul ziar, ea, așa se vede nu și cunoaște credincioșii români, cari în contra legământului unirei făcut cu Roma, mai serbează și azi după vechiul calendar Iulian, întrebuințează limba liturgică românească, deși Roma nici când nu a permis aceasta, iar în botez iau nume vechi romane, ca: Coriolan, Volumia, Veturia, Semproniu, Liviu, Augustin, Traian, Tiberiu etc. care fapt, din punctul de vedere al păcii confesionale, este oprit. Toate aceste abuzuri, Români le comit pentru ca să se izoleze total de către Unguri, adevă să poată forma stat în stat.

Schreibmoritzul dela „P. H.” somează pe ministrul instrucțiunii să elaboreze un proiect de lege care să oprească pe tinerii români a mai studia la Roma și astfel să înfrângă această năzuință de separatism a Românilor.

Probabil, că din cauza acestei măsuri aspre Români greco-catolici vor trece la ortodoxie, zice „P. H.” Apoi, las’ să treacă, noi nu-i oprim. Una s’o știe Români, că în momentul acela vom pune mâna pe toate averile bisericești greco-catolice române și le vom da acelor, cari vor fi stâlpii puternici ai strălucitului viitor al Ungurilor: episcopiei greco-cat. ungurești și ai viitoarelor episcopii greco-orientale ungurești care se va înființa.

Noi, Români, suntem atât de obicinuiți cu fel de fel de amenințări ungurești, încât burzulucile lui „Pesti Hirlap” nu ne vor putea opri în lupta sfântă pe care am pornit-o pentru apărarea bisericești noastre românești și, deci, pentru existența noastră națională.

Camerele advocatiale și ministrul de justiție. Camera advocatială din Szabadka a hotărât încă în ședința sa din 7 Iulie să voteze neîncredere guvernului lui Lukács. Monitorul oficial publică acum decisiul ministrului de justiție, prin care se anulează hotărîrea camerei advocatiale din Szabadka, precum și a celorlalte corporații cari votaseră neîncredere guvernului.

Cum se împărțește dreptatea în Ungaria. Din Neoplanta ni se scrie: Tribunalul de aci a osândit pe ospătarul Frideric Hess la 4 luni temniță de stat și 200 cor. pedeapsă în bani pentru motivul, că cu prilejul unei perchezitii făcute la domiciliul lui Hess poliția a găsit o istorie germană de Enhardt și pentru că a împrumutat țărânului Heinrich Jung opul „Götzendämmerung” („Apunerea idolilor”), care op. se știe, desvălește ticăloșiile gentrilor unguri. Ca circumstanță agravantă a fost considerat și faptul, că la domiciliul lui Hess a fost găsit și un proiect elaborat de Hess pentru organizarea partidului popular german din Ungaria.

În loc de comentariu e destul să dăm aci în traducere românească un pasaj din scrisoarea lui Hess, pe care acesta a trimis-o unui ziar din Viena: „*Asasinii lui Achim de două ori au fost achitați, câtă vreme eu pentru o carte și pentru un program de organizare am fost osândit la patru luni temniță de stat...*”

O voce austriacă asupra situației din Ungaria. „Magyar Hirlap” publică în numărul său de astăzi o convorbire a colaboratorului său din Viena avută cu un fruntaș bărbat de stat din Austria. Părerile cuceritorilor conducătoare din Viena se rezumă — după convingerea exprimată de convorbitorul corespondentului vienez al ziarului M. H. — în următoarele:

Desbaterile parlamentare vor începe la toamnă în camera ungară sub aceleași auspicii, cum au decurs în ședințele din luna Iunie. Lucrul acesta îl știu de altfel mai bine Lukács și ceilalți miniștri unguri, cari după cum s’a văzut, n’au luat asupra lor îndatoriri nerealizabile. După succesele ce le-au avut în Iunie, Viena nu are motive să creadă că Lukács ori Tisza vor fi jertfiți de dragul opoziției și a presei revoltate din capitala

Ungariei. Dacă în Ungaria numai cu ajutorul bionetelor se poate asigura pacea parlamentară, atunci să nu mire pe nimeni că s’au luat cumsecutele măsuri față de opoziție.

Ar avea cele mai proaste urmări pentru opoziție, dacă ea ar declara că nu stă de vorbă cu Lukács și cu Tisza, cari și-au expus și siguranța personală pentru votarea reformelor militare. În schimbul acestui serviciu adus coroanei, ei nu vor putea fi jertfiți cu una cu două. Cel mai mare pericol pentru constituție și parlamentarism a fost în toate timpurile și este și acum — obstrucția. Și decât o obstrucție continuă de ani de zile, cum a fost aceea a lui Justh, mai bucuros vedem terorismul lui Tisza.

Ziarele guvernamentale și cele kossuthiste înregistrează cu mare bucurie părerile ilustrului bărbat de stat austriac — real ori fictiv, nu o putem ști — cari acoperă perfect vederile și dorințele partidului guvernamental, dar exprimă totodată și dorințele kossuthistilor, cari bucuros s’ar desface de tovarășia lui Justh în schimbul a două sau trei fotolii ministeriale.

Nessun maggior dolore che ricordarsi dei tempi felici nella miseria. — Dante.

De Dr. Cassiu Maniu.

Păgânismul iarăși se obrăznicește! Veacul al XX-lea se conjură contra apropierei neamurilor de Dumnezeu și se năpăstuiește, cu cap de monstru ridicat semeț asupra celui mai cernic popor, ca să rupă legăturile străbune între națiune și legea sa românească.

S’au aliat spre slăbirea duhului lui Isus Christos duhurile necurate ale urei împotriva majestației noastre credințe românești!

În fața acestei năpaste Pontificele Romani își jertfește neatârănarea, își calcă cele mai frumoase briliante ale mitrei papale și nu se înfioară a înjosi Maica biserică la rolul de instrument, uitând de porunca lui Christ, că „Soli Deo servies et Eum adorabis”...

Pentru aceste zicem cu Dante că nu e pe pământ o durere mai mare decât aducerea aminte de timpuri fericite în vremea de răstărire...

boseală evidentă părea a-i moleși tot corpul. Avea respirația grăbită și întreruptă, ca a unei persoane ce-ar fi cuprinsă de un acut atac de nervi. Eram nedumerit. Mă aflam, știți, în acea dilemă ce te cuprinde atunci, când te afli în fața unei femei pe care n’o cunoști, dar care te interesează. În fine mă decisei pentru o încercare.

— „Doamnă, vă rog... pare a nu vă simți tocmai bine?”

— „Sunt foarte obosită, era să pierd trenul...”

— „Doriți puțină apă de Colonia? o să vă facă bine”.

— „Mulțumesc domnule, sunteți foarte gentil”.

— „Cu cea mai mare plăcere vă servesc”.

Apoi îi oferi sticla cu această admirabilă apă adorată, ce-ți împăspătează nervii. După ce turnă câteva picături pe o batistă, își frecă fruntea și tâmpile, și inspira cu lăcomie parfumul vibrător și plăcut. Apoi îmi mulțumi din nou în termeni politicoși.

— „Sunteți din Bucovina?” întrebai eu.

— „E indiferent... dar iubesc această țară!”

— „Îmi pare bine că tocmai d’voastră spuneți lucrul acesta; străinii în general ne disprețuiesc și ca popor și ca țară...”

— „Ah... sunteți Român... aveți accentul acela specific moldovenesc; spuneți drept, nu-i așa?”

— „Ați ghicit. Femeile posed acest admirabil

talent, pe care, la noi bărbații îl aflăm atât de rar”.

— „Vă înșelați domnule; noi nu ghicim, ci cunoaștem: ați studiat, se vede, prea puțin femeia”.

— „Am preferat totdeauna pe cele frumoase, adevărat... atâta știu!”

— „Ei bine... câți ani aveți?”

— „Prea puțini pentru a mă numi un mare cunoscător... 24”.

— „Și credeți în puterea și robia femeii?”

— „Da... e cea mai grozavă; e stăpînirea celor slabi peste cei tari”.

— „Dacă n’ar fi bărbații, cum sunt, noi am fi cele slabe... Ei ne împodobesc cu calități pe cari nu le-am avut niciodată!”

— „Aveți dreptate: femeia este un pitoresc tablou de protestare tocmai împotriva prejudecăților noastre... Sunteți, doamnă, în adevăr încântătoare!”

— „Nu-mi plac complimentele!”

— „Când nu-s sincere”.

— „Totdeauna...”

— „O femeie frumoasă de altfel ori și când ar trebui să poarte pe față o mască; asta e părerea mea”.

— „În cazul acela ne-ați cunoaște și mai puțin: ați fi amenințați să cădeți în erori în fiecare moment...”

— „Să fim subjugată... se poate!”

— „Vă plac luptele?”

— „Nu... biruințele!”

— „Sunteți sigur de ele?”

— „Totdeauna”.

— „O să vedem”.

— „Cum, mă amenințați?”

— „Fără să vă provoc!”

— „Aveți arme de fier!”

— „Nu... de foc!”

Trenul se opri la Stanislau. Femeia, a cărei nume, patrie și origine mi-erău o enigmă, îmi mulțumi din nou. Apoi coborî scările vagonului, și dispăru. Peste câteva minute o văzui părăsind peronul gării, la brațul unui om scurt, gros, cu fața roșie și cu părul cărunț. Trenul porni din nou. Peste două ore ajunsei la Liov, aranjai afacerea cu împrumutul, și cu acceleratul de noapte mă întorsei la Cernăuți. Nu știu cum, dar femeia aceea îmi sucise mințile. Parcă prostisem. Zi și noapte o vedeam, îi auzeam glasul, îi simțeam cercul acela magic, cu care îți înșinge inima o femeie rară. Mă interesai pretutindeni unde puteam bănuși că voi afla o informație mai precisă. Nimic. Cercam în zadar s’o descriu așa, precum îmi rămăsese în memorie, dar fără nici un rezultat real. Toate persoanele pe cari le consultai, aveau opinii diverse.

Într-o seară, când nu bănuiam nimic, mă văzui însă deodată față în față cu femeia aceea, ce-mi ațâțase curiozitatea atât de puternic. Să vedeți numai, *cristi de crist!*

Era către mijlocul lui Septemvrie, când primii o invitare din partea dnei de Razumovsch,

Prin această durere sfântă doar însuși Dumnezeu voiește a pune la probă ultimă virtutea de a suferi a neamului românesc întreg...

Dar se poate și aceea că în planul cel dumnezeiesc este ascuns ca efectul acestui spurcat atentat îndreptat asupra lui Isus Christos însuși, să fie înspăimântător pentru cei ce-l făuriră deja pe pământ.

Cu mult mai adânci sunt rădăcinile legii românești decât cum cugetă sateliții ângerului căzut în urma păcatului semetiei...

Puterea noastră va fi formidabilă de astădată! Vom zice că „Mon Dieu et Mon droit” — Dumnezeu Meu și Dreptul Meu”, prin apărarea dreptului nostru vom apăra pe însuși Dumnezeu, ca să nu-l poată alunga nimene din lăcașurile cerești ale simțirilor noastre celor mai scumpe!

O jale nespusă inundează azi câmpurile împodobite cu cele mai frumoase flori ale alipirei către biserică, ale sentimentului religios! Odrasla credincioasă a Romei își perde azi dulcea și marea sa Maică!

Au trecut timpurile acele fericite când glas dulce românesc ne chema spre sferele mării Tatălui, Fiului și Spiritului Sfânt deșteptând echouri în sute de mii de inimi adâncite în rugăciuni ferbinti înaintea tronului Atotputernicului Dumnezeu Drept dar plin de îndurare...

De acum satana își serbează triumful la care lucră împreună indiferentismul general religios, spiritul dușman bisericii și râvna după onoruri, putere lumească și bogăție. Cea mai deasă biserică cea catolică este servitoarea dușmanilor lui Christos!

Oroarea crește din oră în oră față de întorarea puterilor infernale în sânul bisericii creștine românești. La acest atac infernal contra legii românești să răspundem cu aceea că vom pune la cale organizarea întregului neam pentru mântuirea trupurilor și sufletelor acelor români, pe cari vreau să-i ducă hainii în noua captivitate a Babilonului ca să se prostearnă înaintea lui Baal și Belzeub...

Primus in orbe hominum divizit pectora Deaemon

Hominum divisit linguas primus in orbe Deus

Să zicem și noi cu acest Roman străbun al

nostru, că nu suferim atâta durere, nu ne vom face slugi Demonului ce despărtește sufletele și inimile celor ce se iubesc, ci vom fi ostași viteji ai lui Dumnezeu ce a împărțit oamenii după limbă, zidind astfel o cetate neînfrântă pentru fiecare popor.

Scrisoare din Londra.

Aniversarea „Societății Regale”. — Situația din Turcia și presa engleză. — Noul spor în bugetul marinei. — Manifestația sufragetelor. — Despre armata română.

Londra, 21 Iulie.

Marția trecută cea mai de seamă instituție engleză — „Royal Society”, ce ține locul de academie, și-a serbat a 250-a aniversare. Au luat parte delegați din toate părțile lumii; cât privește Europa, observ că delegați au lipsit din următoarele țări: România, Bulgaria, Serbia și Turcia. Sir A. Geikie, președintele societății, în discursul-i de bunăvenită către delegați a scos la iveală împrejurările în care s'a înființat „Roral Society”, stăruind asupra influenței mari a lui Francisc Bacon. Intr'adevăr prin publicarea lui „Novum Organum”, la 1620, Bacon a dat impuls observației directe și serioase a naturii, și a creat o atmosferă prielnică descoperirilor științifice. Nu numai atât: în cartea lui „Neu Atlantis” a artăat nevoia ce se simțea de o societate științifică — societate, care s'a înființat după moartea autorului, și s'a recunoscut prin cartea lui Carol II. în 1662; și fiind regele însuși membru, s'a fost numit: „Societatea Regală”. Cât folos a adus științei aceasta societate, nu se poate spune deajuns. Stând în legătură cu savanții timpului în toată Europa, feluritele cercetări și comunicări de „Philosophical Transactions”, care se continuă astăzi sub titlul: „Proceedings of the Royal Society”. Sub îngrijirea acestei societăți a apărut la 1686: „Philosophiae naturalis principia mathematica” a lui Isac Newton, care i-a fost președinte multi ani de zile. Între oamenii mari, pe cari societatea i-a numărat ca membrii, amintesc: Locke, Halley, Adam Smith, Watt, Faraday; apoi: Darwin, Huxley, Herschel... Astăzi fac parte din societate, între alții: Sir Joseph Thomson, Sir William Crookes.

Numirea lui Tefvic Pașa ca mare vizir se crede aci nimerită: dar nu-i ziar englez, care să nu-și arăte grija față de situația încurcată din Turcia. Tonul e îndeobște pesimist. Marele

ziar „Times” își încheie astfel un articol de fond:

„Cât despre viitor, totul rămâne întunecos. E cu neputință să prevezi efectele crizei fie asupra afacerilor externe, cât și asupra afacerilor interne ale Turciei.”

Ziarul „Pall Mall”: „Tefvic Pașa are înaintea-i o sarcină foarte grea și periculoasă, căci toate știrile sunt de acord că situația e gravă, și nimeni nu poate spune, care va fi rezultatul.”

Mai interesant e ceea ce scrie corespondentul din Constantinopol al lui „Daily Telegraph”. Într'un interviu avut cu un fost ministru membru de frunte al partidului Unire și Progres, acesta i-a declarat:

„Ne vom sili să formăm un ministeriu de oameni ce simpatizează cu „Unire și Progres” cu Tefvic Pașa de mare vizir. Dacă o asemenea combinație ni-se prezintă, o vom sprijini; dacă nu — vom forma un curat cabinet „Unire și Progres”, cu unul dintre tineri ca mare vizir; și atunci vom rezista până la urmă.”

*

Ieri ministul Churchill și-a prezentat parlamentului noul adaos în cheltuielile navale; costă în 990,000 de lire. Construirea de noi vase pentru Mediterana — precum se zvonise nu se prevede în această sumă. După ședința camerei un grup de liberali ce-și zice „grupul Economist” a avut o consfătuire, exprimându-și „marea părere de rău pentru acest spor în cheltuielile marinei”; oprindu-și însă orice acțiune, până la noi lămuriri din partea ministrului.

„Duminecă, Iulie 14, e aniversarea a două mari evenimente — căderea Bastiliei și ziua nașterii d-nei Pankhurst. Veniți în Hyde Park!” Așa scriau mai alaltăieri niște placarde lipite pe ziduri; iar pe trotuare litere cât pumnul, trase cu creta, îți aminteau și reaminteau până la obsesie: „Duminecă manifestație în Hyde Park! Vot pentru femei!”

M'am dus, desigur. Și ce mai privește! De jur-împrejur într'un cerc larg, 21 de platforme sunt așezate — așa zice mai exact 21 de săuțe împodobite; în fața lor șiruri de femei în alb, ținând militărește steaguri și prapuri multicolore: 240 la număr. Oratoare și oratori se perindează: toate discursurile, firește, se rezumă în acel puternic: „Vot pentru femei!”, care se revarsă din atâtea guri într'un tremolo continuu, care crește, se umflă și urcă spre ceruri: „Vot pentru femei!”; pe când, în răstimpuri dintr'un pavilion la mijloc, bande de muzici sună tare din 150 de instrumente, la cari, adăugându-se mii de glasuri, toate zic la olaltă Marșul femeilor:

— „Altfel n'ași spune adevărul... m'ași minți pe mine!”

— „În fine domnule... ce-ați zice sau ce-ați face de pildă dacă o femeie v'ar spune deodată că vă iubește?”

— „Totul depinde dela femeia respectivă și dela circumstanțe...” răspunsei cu cu precauție. Ea era de astădată atât de aproape de mine, încât îi simțeam răsuflarea ferbinte și părul, atingându-mi obrazul drept. Pieptul ei respira puternic și agitat, trupul îi tremura ca o trestie, iar glasul se ascunsese ca sub un voal ușor de catifea. Mănile noastre se apropiară pe nesimțite, atrase de-o forță nevăzută, tăinică, așa încât degetele ni-se atinseră... Simțeam cam mai mult decât cuvintele, mi-se strecura în corp o plăcere dulce, pe care o da apropierea și parfumul unei femei. Cine a putut rămânca vreodată indiferent într'o asemenea situație?...

— „Ce-ați face dacă v'aș spune deodată, că vă iubește?”

— „Ah doamnă, desigur aș fi foarte fericit!” răspunsei eu și îi sărutai cu foc mâna. Ochii ei se închiseră brusc, răsuflarea i se opri o clipă, și un suspin ușor i se strecură pe buze. Apoi se ridică de lângă mine, îmi netezi părul cu degetele fine, și începu să ridă nervos.

— „Ce copil sunteți domnule! Aveți prieteni?”

— „O da, desigur!”

soția consulului rus de aici. Nu-mi puteam ținea firea, atât mă simțeam de fericit. În scara indicată îmi făcui deci apariția, în saloanele admirabile ale palatului consulului și fui primit foarte bine. La orele 8³⁰, tot se mai aștepta încă în salon. Lacheul anunță: dna Rachmaninoff. Ochii tuturor se îndreptară spre ușe, curiosi de acest oaspe atât de puțin punctual. Imaginați-vă deci, domnii mei, surprinderea mea, când aceiaș femeie, pe care o întâlnisem în tren și pe care o căutasem o jumătate de an, o văzui de astădată în pragul salonului. După ce, la rîndul său, fui prezentat, spre cea mai mare surprindere a mea mi-se încredințase rolul să conduc pe dama aceasta la masă, și să mă așez lângă ea. Încetul cu încetul aflai, că dânsa este soția ofițerului de graniță rusesc din Novosielita, că e româncă din Bucovina, că venise singură, și locuia la hotelul „Imperial”. După o discuție asupra unei teme banale, cercai să-i pomenesc de întâlnirea noastră. La început negă totul apoi recunoscu, adăugând că îi făcuse o bună impresie și regretase foarte mult faptul unei despărțiri atât de grabnice... Dna Rachmaninoff era în adevăr încântătoare. Ușurința vorbei, eleganța mișcărei, și căldura trupului mă tulburau. Toată voința și energia îmi dispărură pe rând din suflet, lăsând loc acelei moleșeli, ce te face selavul unei femei. Dela un timp devenii nerăbdător... mulțimea oaspetilor mă plictisea, mă irita, mă atâta. Voiam să fiu odată singur, numai cu ea, să-i pot destăinui sentimentele mele. Pe cuvântul meu de o-

noare, c'o iubeam atunci la nebunie. *Cristi de cristi!*

Dineul se sfârși cam pe la miezul nopții, iar oaspeții începură să părăsească rînd pe rînd, saloanele consulului ruse. În fine cerui voe dnei Rachmaninoff s'o acompaniez până la hotel. Fui acceptat. Tremuram de emoție ca un copil. Îi mulțumii călduros privind-o țintă în ochi. În fața hotelului mă rugă apoi ea s'o însotesc până la etajul I, unde avea închiriate 3 camere. Îi oferii bratul, și urcarăm scările. Un parfum de verveine, mă transportă în lumi de visuri. Mă rugă să depun pardesiul și să o aștept în salonul de primire. Trecu apoi în camera de alături pentru a-și schimba toaleta și peste cîteva minute seducătoarea femeie, era din nou lângă mine. Talia sveltă, prinsă sub corset într'o toaletă de cameră, arăta boltitura undulatoare a unui sân proaspăt, iar bratele pe jumătate goale tradau fiorii unei pătimase imbrățișeri. Gâtul cărnos și alb ca spuma, părea o bucată de marmoră vie, așezat pe umerii rotunzi, undulați, iar ochii pe jumătate închiși păreau începutul unui mister pe jumătate descoperit, dar care te invita să-l descoperi tot, tot...

— „Fi bine”, zise ea luând loc lângă mine pe otomană, „ce credeți despre mine? Dar să fiți sincer!”

— „Sunteți, doamnă încântătoare!”

— „N'am înțeles așa. De ce-mi faceți complimente? Știți că nu-mi plac!”

„Strigați, strigați! Sus cântarea voastră!
Cu vântul strigați, căci se arată zorile!”

În două numere din „The Army and Navy Gazette” citesc un bine-informat articol asupra armatei române. Autorul, după ce arată chipul cum este ea organizată, spune de lipsa vre-unui folos real a celor 8.000.000 lire, cheltuite cu fortificațiile Bucureștilor, încheindu-și articolul astfel:

„Lăsând la o parte fortificațiile, România își întărește acum organizația armatei de câmp, și face mari adaosuri la arsenalul ei, așa ca să fie gata la orice împrejurare ce poate chema intervenția ei armată, în caz când ar fi amenințate, interesele ei în Peninsula Balcanică.”

D. Larungu.

O părere greșită.

Primim următoarele:

Banul joacă un rol foarte însemnat în viața omului a parte și în general în viața omenirii. Banul ușurează traiul vieții; banul înalță și ridică vaza omului; banul atrage și subjugă; cu un cuvânt: banul *stăpânește*. Cel puțin experiența de toate zilele dovedește din belșug, că banul are o influență foarte mare asupra destinației individului și prin el asupra societății omenestii. Prin urmare nu e mirare, dacă puterea lui se caută și acolo, unde nu se potrivește și unde nu-și poate avea locul său, fără a nu produce un dezastru, ce nu se mai poate repara vre-odată în viața unui popor.

Nimicirea noastră, ca popor, e de mult pecetluită din partea puterii. Și spre atingerea acestui scop, s'au pus în joc toate mijloacele permise și nepermise; legale și nelegale; morale și imorale. Și ca încoronare a acestora, a pus în joc și puterea banului. Zi de zi se făuresc planuri anumite, după cari se lucră la desnaționalizarea noastră. Iar în fata acestor tendințe trebuie să luăm lupta cu mijloace atât de inferioare, că nici nu putem face vre-o asemănare între ele. Acolo puterea, aici strimtoarea; acolo banul, aici sărăcia. De aici s'a plăsmuit în capul multora ideea greșită, că față de putere, în primul loc, să ne întărim materialmente și apoi să începem lupta de apărare!

Că banul are o putere mare, e adevărat. Decât că sunt cazuri și împrejurări, unde puterea și valoarea sa se reduce la zero, este iarăși cert că conștiința de sine e un mijloc atât de puternic, încât nu numai că banului îi rezistă, dar prin

puterea sa expansivă e în stare, a sfărâma chiar și porțile iadului!

Aburul n'are nici o însemnătate înaintea celui ce nu-i cunoaște secretul puterii lui. Indată însă, ce-i punem în lucrare puterea sa expansivă, desvoaltă o putere, care abia ni-o putem închipui. Și însuflețirea omului e puterea expansivă a aburului. Aceasta aprinsă și tot alimentată în sufletul omului, va fi un izvor nesecat de putere, care putere va fi în stare a prăbuși tot, ce i se pune în cale. *Căci nu există putere, care să poată rezista acestei mișcări sufletești!*

Iobăgia a fost o pată neagră și o rușine pe genul uman. Omenirea însă a purtat acest jug rușinos pe grumazul său, cât timp a dormit conștiința răului și dorul și însuflețirea pentru libertate. Indată ce s'a aprins însă schinteia dorului de libertate, lanțurile iobăgiei s'au sfărâmat. În fața însuflețirii puterea *banului a trebuit să se plece, să se incline chiar!* Căci, prin luminarea minții, s'a aprins focul dorului de libertate, care prin puterea sa expansivă a sfărâmat cele mai puternice lanțuri, ce au existat vre-odată în lume! S'au săvârșit fapte, la cari nimeni n'a cugetat. Iar dacă cineva ar fi îndrăznit a susține așa ceva, la sigur era declarat de nebun.

Nu e de mult de când părintele vicar, Mangra, a pus în mișcare poporul ca pe o lavină prin însuflețirea împărtășită acestuia. Pe atunci însă Mangra era un profesor *țipat* și om *sărac*, dar bogat în darul de a însufleți. Și cu ajutorul acestui dar a cucerit masele și le stăpânea. Atunci însă era *sărac* dar *stăpân*; acum bogat, *desconsiderat* și *neputincios*; atunci idolul neamului, azi *urgisitul lui*. Unde-i atunci puterea banului în cauze mari? Căci de sigur azi poziția sa atât materială cât și socială, însutit și înmuit e mai mult, ca odinioară!

Vlaicu a cucerit și stăpânește aerul. Nu însă cu puterea banului. E greșit a crede așa ceva. Însuflețirea către cauză l-a făcut aceea, ce e. Cu această însuflețire a învins lipsa banului și azi pune în uimire pe cei bogați și îi face să se închine lui. Milionarul sigur dispune de ban, dar nu poate înlocui pe Vlaicu; nu, pentru că-i lipsește capacitatea și respective *însuflețirea* spre așa ceva.

Prin congruă s'a îmbunătățit de-a binele starea materială a preoției noastre. Asemenea s'a îmbunătățit în câțva și starea materială a învățătorilor. În proporție însă cu aceasta îmbunătățire nu se observă vre-o activitate mai rodnică întru îndeplinirea datorinței față de neamul lor și prin aceasta față de binele binepriceput la lor și al fiilor lor. Nu numai că nu constatăm vre-un progres, ci la dincontră: o deprimare și un regres. Ce deosebire între trecut, când eram mai lipsiți și între azi, când suntem mai bine situați! Atunci stăpâniți de o însuflețire, azi

de o mare deprimare; atunci în fruntea poporului, iar azi în dosul lui! Și cauza?... O știu cu toții!

Că până unde are banul putere, ni-o spune trecutul. Cel ce dă mai mare importanță banului, acela nu cunoaște trecutul istoric. Banul e un mijloc puternic, de a cuceri izbânda cu mai mare ușurință, dar nu i se poate atribui totul puterii lui. Însuflețirea e factorul principal, iar banul joacă numai un rol secundar. Și cât timp aceștia nu se pot pune lâng'olaltă, fără a nu împedea activitatea celuilalt, firește că banul trebuie disconsiderat!

Iar, să zicem, că de fapt, banul ar avea rol hotărâtor în ori ce cauză. În acest caz pierirea neamului nostru ar fi pecetluită. Ca popor sărac lipsit de puterea banului, apărarea noastră în fața colosului ar fi o luptă zădarnică, luptă fără rost. Aceasta nu numai din motivul, că în timpul lung, cât s'ar cere, până am câștiga banul, am pieri ca neam, dar nici că poate fi vorba, să ajungem vre-odată stăpâni peste ban. Și nu mai ales în împrejurările, în cari trăim. Ori cât s'ar mări congrua, ori cât s'ar îmbunătăți starea materială a inteligenței, ban pe ban nu vom fi în stare să punem. Pretențiunile vieții vor crește în proporție cu îmbunătățirea stării materiale. Și la fine vom încheia bilanțul cu zero. Una poate va fi: vom avea fii cu creștere înaltă și cu pretențiuni mari, dar nu vom fi în stare nici măcar a spera, pentru că am părăsit calea luptei adevărate, care conduce la această asigurare, în schimb banului, care ne conduce la destrămarea și neputința noastră. La lăciul lui închidem ochii, la loviturile și îmbolditurile, ce ni se dau. Împunsăturile pumnalului nu le simțim, pentru că sufletul nostru e acolo, unde e comoara noastră. Și apoi ce vom face, când aceste împunsături vor ajunge în baierile inimii?

I. g.

Dela frați

DIN ROMÂNIA.

Un schimb de telegrame. Duminică seara o parte din delegații comunei București, s'au înapoiat dela Paris. La granița Franței d. Dobrescu, a trimis următoarea telegramă președintelui consiliului municipal al Parisului.

Dlui Henri Galli

președintele consiliului municipal

Paris.

„Părăsind pământul Franței, reînnoiesc toate sincerile mele mulțumiri pentru recepția măreață pe care dta și orașul Paris mi-ați făcut-o mie și

— „Cel mai sincer dintre toți va fi acela, care se va însura cu soția dvoastră!”

— „Nu înțeleg nimic...”

— „Ei bine, iată acum vă concediez ca să meditați. O să-mi referați despre rezultatul la care ați ajuns Sâmbătă după amiază la Novosielita, la 4 ore. Sunteți învoiți?”

— „De sigur”, bâlbâii eu fără să înțeleg nimic. Apoi îmi întinse mâna, îmi luai rămas bun, și după ce promise încă odată vizita mea, părăsii camera. Asa. Ce era să fac? Îmi zisei atunci? de ce n'am făcut? Îmi spun azi. Ori și cum, nici atunci și nici azi nu sunt încântat de conduita mea. Vizita, o așteptam ca pe un salvator. Potrivii totul așa, ca aproape de orele 4 să îmi fac apariția la locuința dnei Rachmaninoff. Granița rusească, în urma câtorva prieteni pe cari îi aveam acolo, o trecui ușor fără să fiu necesitat a exopera cu pasaport. La orele 4 fără 10 minute prezentai biletul de vizită servitorului. Mi se dădu voe să intru și sunai. Dinlăuntru,

auzii o voce groasă, care probabil mă invita să trec peste aceste convenții sociale. Deschisei ușa și rămăsei surprins. La un birou, același domn, la brațul căruia văzusem pe dna R. dispărînd prin mulțime la Stanislau, mă aștepta nerăbdător. Făcui complimentele obicnuite. Dânsul mă întrebă ceva pe rusește, fără să pricep însă un cuvânt. Văzând că nu pricep, o schimbă într-o nemțească streină și stricată.

— „Ce doriți?”

— „Caut pe dna Rachmaninoff!”

— „A plecat la Moscova. Cine sunteți dv.?”

— „Tudor de Grigorcea”.

— „Eu sunt bărbatul dnei R.”

— „În cazul acesta scuzați!”

— „Ați binevoi să-mi arătați paseportul domnule?”

— „Nu e la mine; a fost o nebăgare de seamă...”

— „Ei bine... un cias probabil că aveți. Ați putea să-mi spuneți ce oră e?”

— „O, cu plăcere! Sunt 4 fără 5 minute...”

— „În cinci minute, Tudor de Grigorcea, s'pus austriac să fii sburat peste graniță. Altfel o să vă consider de spion și o să aplic legea pentru această specialitate de oameni. Ați înțeles?”

— „Trăiți domn' căpitan, am înțeles!” — Și după ce mă plecai până la pământ înțelegând situația, părăsii camera aceea cu adevărat rusească. În cinci minute fui peste graniță. *Cristi de cristi!* am zis: fireați ai dracului Ruși. Așa a fost...

— „Dar cu femeia cum a rămas? N'ai mai întâlnit-o niciodată?” întrebare cea trei.

— Nu, niciodată și întâmplarea n'am spus-o până azi la nimeni. Una am învățat-o însă atunci: să nu treci niciodată în Rusia fără paseport!...

Prieteni izbucniră în ris și goliră paharele.

Turnătorie de fer și fabrică de mașini societ. pe acții în

Oradea-Mare (Nagyvárad) Össi-tér.

Fabrică de mașini agricole, de pluguri și de șinuri pentru căi ferate înguste; construcții de fer, lucrări de comunicație, atelier pentru reparaturi, birou tehnic. TELEFON n-rul 340.

delegației orașului București. Priinirea amicală al cărei obiect am fost în tot timpul sederei delegației la Paris și sentimentele de călduroasă simpatie pe cari le-ați manifestat cu toții pentru țara mea, România, vor rămâne pe veci neuitate. Sentimentele noastre de gratitudine și de recunoștință vor exista atâta timp cât va exista un popor francez și un popor român. Trăiască Franța, trăiască Parisul, mereu în glorie, în măreție și în prosperitate. Trăiască președintele consiliului municipal Henri Galli, trăiască consiliul municipal din Paris”.

D. Dobrescu.

D. Galli, a răspuns cu următoarea telegramă:

Dlui D. Dobrescu,
Primarul orașului București.

„Primesc foarte călduroasă dv. telegramă și în numele colegilor mei din consiliul municipal al Parisului, vă mulțumesc pentru sentimentele de călduroasă simpatie pe cari ni le exprimați. Vă rog să credeți că aceste sentimente sunt pe deplin împărtășite de membrii adunării comunale parisiene. Cu toții ne felicităm pentru legăturile stabilite între cele două orașe ale noastre. Cu toții dorim să le vedem întărindu-se și mai mult pe viitor. A fost pentru noi o bucurie de a vă fi putut primi și sărbători. Transmiteți, vă rog, tuturor colegilor dvoastră din municipalitatea Bucureștilor, expresia sentimentelor noastre foarte afectuoase. Trăiască România! Trăiască Bucureștii, trăiască eminentul său primar Dobrescu”.

Galli,

președinte al consiliului municipal.

Membrii delegației au fost decorați de președintele republicii franceze. Dlui Dobrescu i-a conferit legiunea de onoare în gradul de comandor Florea Dianu, Ulpiu Hodoș, Th. Eliad și Pake, legiunea de onoare în gradul de ofiter, iar dl. Folrea Dianu, Ulpiu Hodoș, Th. Eliad și Barbu Vinescu, legiunea de onoare în gradul de cavalier. Înainte de a pleca din Paris, dl Dobrescu a rugat pe dl Protopopescu Pake, să transmită condoleanțe doamnei Chilot, văduva regretatului profesor Chilot, care a sfârșit în urma unui accident de tragie accident de lângă Craiova. Dl Dobrescu va convoca în cursul săptămânii pe membrii consiliului comunal, spre a le arăta modul cum delegația comunei București a fost primită la Paris.

*

Sborurile din Constanța. Sâmbătă după amiază, în fața unui public numeros, s'au făcut la Anadakhioi niște sboruri foarte interesante de sublocotenentul Protopopescu și aviatorul francez Simon. Sborurile sublocotenentului Protopopescu s'au făcut spre a se experimenta greutatea aparatelor de telegrafie fără fir, instalate pe aeroplan și cu care în curând se vor face diferite experiențe de recepțiune, aparate inventate — după cum se știe — de dñii căpitani Dan Zaharia și Gustav Rotlender. Pe Duminică 15 cr., s'a organizat un mare meeting de aviațiune, din inițiativa dlui sublocotenent Protopopescu, la hipodromul din Anadakhioi, unde vor s-bura aviatorii dñii sublocotenenti Protopopescu și Simon. Venitul realizat va servi pentru ridicarea unui monument regretatului Caranda. Tot în acest scop d. sublocotenent Protopopescu va organiza în zilele de 25—29 Iulie, în orașul Câmpulung un meeting de aviațiune, la care vor participa mai mulți aviatori români.

*

Inaugurarea Casinoului din Sinaia. Duminică seara s'a inaugurat cu un deosebit ceremonial cazinoul din Sinaia. La orele 9, MM. LL. Regele și Regina, împreună cu AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria și Principii Carol și Elisabeta, au sosit la teatru, care era arhiplin cu invitații din localitate și aiurea. Au fost primiți la intrare de dna și d. Gr. Cantacuzino și dna și d. Dissescu. Dnele Cantacuzino și Dissescu au oferit Suveranei frumoase buchete de flori. La ridicarea cortinei, d. Tănăsescu, profesor de limba franceză dela un liceu din București, a citit o poezie dedicată MM. LL., făcută de d. Cincinat Pavelescu.

Trupa Cazinoului a executat apoi două numere de varietăți și „Ariciul și Sobolul”, piesă într'un act de d. Victor Eftimiu, în urma căroră, la orele 10, M. S. Regele și M. S. Regina au părăsit festivitatea.

AA. LL. Regale Principii Moștenitori au rămas până la sfârșit urmărind întreg programul. La plecarea Suveranului din sala Cazinoului, publicul i-a făcut entuziaste ovațiuni.

*

DIN BUCOVINA.

Se știe că o parte din învățătorii cari au participat la Congresul dela Roman, au trecut în Bucovina, unde au vizitat locurile istorice din acest pământ românesc. Înainte de a se întoarce în țară din Cernăuți, preotul Ciupărcă a oferit o masă în onoarea excursioniștilor, la care a domnit o mare animație. În timpul mesei s'a primit următoarea telegramă din partea M. S. Regelui Carol, ca răspuns la telegrama de omagiu trimisă de excursioniști.

Castel Peleş.

Dlor Cruțescu și Stănescu, revizori școlari din România în excursiune în Bucovina, Cernăuți.

„M. S. Regele Carol mă însăreinează a vă arăta înaltele Sale mulțămiri pentru sentimentele de devotament ce i-ați arătat”.

Costescu, maior-ajutant de serviciu.

La citirea acestei telegrame, toată asistența izbucnește în aplauze furtivoase, intonând imnul regal.

La toasturi, d. revizor Cruțescu bea în sănătatea Împăratului Franz Iosef și a Regelui Carol. Au mai toastat deputații Chisanovici și Cuparenco pentru excursioniști și numeroși comeseni pentru Bucovina și învățătorii români dela noi. Apropiindu-se ora plecării, toată asistența s'a fotografiat în grup, după care în cântece naționale au pornit la gară.

Aci despărțirea a fost foarte cordială, în ochii multora se vedeau lacrimi. După ce și-au mai urat un dulce la revedere, trenul s'a pus în mișcare în aclamările entuziaste ale excursioniștilor și ale învățătorilor români bucovineni.

Cronică externă.

Pregătirea Angliei în vederea evenimentelor din Orient. În legătură cu evinimentele cari se desfășură în apele turcești, un confrate din România este informat din sursă sigură că în vederea ivirii unor complicațiuni internaționale, guverul englez depozitează enorme cantități de cărbuni la Malta.

Pentru transportarea acestor cărbuni, emisarii guvernului englez, cari cutrieră porturile mai însemnate din Europa, au închiriat numeroase vapoare pe prețuri foarte mari.

Un emisar al guvernului englez sosit la Galați a închiriat în acest scop dela o companie de navigație, 8 vapoare cu tonaj mare, plătind o chirie de 3 mii lire sterline pe lună, adică 75 mii de lei.

*

Prietenia sârbo-rusească. Fostul prezident al dumei, Guckov a petrecut mai multe zile în capitala Serbiei și la plecarea lui guvernul sârbesc a dat un prânz de gală în onoarea lui, la care au participat afară de membrii ambasadei

rusești toți miniștrii, membrii senatului, deputați și ofițanți înalți în număr mare. Primul toast l-a ținut prim-ministrul Trikovici pentru Tar și națiunea rusească. Guckov i-a răspuns accentuând că popoarele slave au ajuns la punctul de culminație. Probabil că Serbia în timpul cel mai apropiat va avea să treacă prin o încercare mare, dar convingerea lui e, că va suporta-o aceasta ușor, deoarece cu Serbia întărită se află întreg slavismul. Ambasadorul rusesc Hartwg a ridicat paharul său pentru regele Petru și a familiei regale exprimându-și dorința, ca Serbia în momentul decisiv să poată corespunde deplin chemării sale.

Plecarea prințului Carol din Văleni.

Induioșător și plin de o nestărsită speranță a fost momentul când profesorul Iorga spunea Principelui care trebuia să plece:

„Te iubim, Principe, cu atâta căldură și cu atâta avânt pentru că din îndepărtate vremuri pe pământul acesta al nostru nu s'a mai născut un Moștenitor de Tron care să fi crescut în mijlocul naturii frumoase a țării noastre și să fi trăit dela început în mijlocul acestui bun și nobil popor; dar îți mai înconjurăm Numele cu aureola unor așa de frumoase speranțe și-ți închinăm, Alteță, toată energia și munca noastră pentru că în idealul nostru se reflectează puternic Sufletul Vostru și toate speranțele noastre. Ni-ai spus, Principe, când se inaugura la Galați statuia lui M. Eminescu, răspunzând telegramei noastre că speranțele noastre sunt și ale Voastre și că inima Vă bate alături de a noastră și acestei asigurări care era un jurământ și pe care-l avem vecinic înainte, noi îi sacrificăm și-i vom sacrifica toată viața noastră”.

Iar Principele, după aceste vorbe, cari erau ecoul sincer al întregului tinerit care muncește din greu pentru triumful zilei de mâine și care erau rostite cu o duloșie ce-ți storcea lacrimi, se ridică și cu o voce care voia să ascundă emoția de care era suprimat, a spus-o sutelor de ascultători că se desparte de ei cu cea mai vie părere de rău, dar le zice: la revedere.

...Și plecarea Principelui, care va fi știut să prindă din vizita sa de două zile, în târgul care de acum înainte e un simbol de cultură și de jertfă pe altarul idealului românesc, învățături care-i vor lumina calea grea a zilelor de mai târziu, a scoborit în sufletele tuturor acelor ce rămăneau o rază de tristețe.

Gândul însă că vizita în acel loc retras, unde un om al pământului acestuia, trăind în cea mai mare simplitate și în cea mai desăvârșită renunțare a bunurilor trecătoare a acestei vieți, împrăstie în toate părțile românismului lumina care dă viață și cea mai bună cultură care pregătește viitorul acestui neam, că vizita aceasta va fi pentru Tânărul Principe de astăzi o amintire neștearsă și un netăgăduit sprijin în viitor, ne deschide înainte o cale dreaptă și sigură...

Căci dacă sunt înfringeri care trezesc speranțe și înalță gândul, apoi desigur sunt și momente de tristețe care înfățișează perspectivele largi ale activității stăruitoare pentru asigurarea izbândeii celei mari... Momentul de acum a fost unul din acelea... Și viitorul o va dovedi-o.

(„Unirea” din Iași).

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”.
Acesta este secretul succesului nostru.

**Cul ti trebuie dar
mobile frumoase, ieftine
și bune**

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț

Din Roma.

Torpilele italiene în Dardanele și impresia în public. — Ploaie de... sinucideri. — Aniversarea morții Papei Leon XIII.

Roma, 21 Iulie n.

(Dela corespondentul nostru.) — Confirmarea știrii, ce ieri circula în Roma, despre o acțiune a flotei italiene în Dardanele, a umplut de bucurie sufletele tuturor italienilor. Nu doară că vre o îndoială ar fi fost asupra rezultatului ciocnirii, dar îndrăzneția faptă a celor cinci torpiloare, umflă inimile și umple de orgoliu național toate spiritele.

Și au și dreptate! Știrile oficiale confirmă cum acele cinci torpiloare, mici cuirasate, luți, îndrăznețe, au pătruns în strâmtoare, au înaintat peste 20 de kilometri fără teamă de forturile ce din dreapta și din stânga strâmtoarei își arată gurile negre ale tunurilor; au trecut ca fulgere prin razele orbitoare ale reflectoarelor marinei turcești, și s'au apoiat de flota turcă, ce era ancorată dincolo de fortul Sultanié, — și după ce și-au terminat cu succes misiunea ce le fusese încredințată, cele cinci torpiloare au luat drumul îndărăt, au spintecat ca niște săveți apele Dardanelelor, și sub ploaia de obuze s'au reîntors de unde au plecat, afară din strâmtoare, fără să sufere nici o avarie, fără să aibă nici un mort, nici un rănit.

Zice radiograma ce a sosit la Roma din insula Stampălia, că asupra torpiloarelor, tunurile turcești au tras 900 de focuri, fără să fie ațușe.

Vestea unei isprăvi așa de curagioase, și așa de fericit rezultat, a bucurat mult populația Italiei, și a dat loc la manifestații de patriotism, nu numai din partea marelui public, dar și din partea autorităților. Astfel, ca să vă citez numai un caz, vă spun că azi, de-abia sosită știrea oficială, Primarul Romei, însoțit de un consilier comunal, s'a dus imediat la ministerul de marine și a prezentat ministrului în persoană Amiralul Leonardi-Cattolica, felicitările și urările Cetății Eterne.

Peste tot se discută cu animație acțiunea curajoasă a torpiloarelor, și pe fețele tuturor se citește bucuria, de care sunt cuprinși toți acești descendenți ai Romanilor, la confirmarea știrii, care este o altă manifestare de curaj a poporului italian.

Ziarele se citesc cu aviditate, și edițiile extraordinare se așteaptă cu nerăbdare.

Și pe când în pagina întâi și a doua a ziarelor se vorbește de acțiunea războinică, în paginile următoare, între altele, ziarele au zilnic înregistrate patru, cinci sau șase sinucideri.

Este curios. De câteva zile, în Roma, este o adevărată ploaie de sinucideri, al căror motiv une ori, este prea puțin plausibil pentru o hotărâre așa de decisivă. Bunăoară: un student, s'a împușcat pentru că a fost trântit la un examen; o servitoare s'a aruncat după fereastra etajului al cincilea, pentru că a certat-o stăpână-sa; o fată s'a jughiat ca lumea să crează că a fost omorâtă de o altă fată, care ca și dânsa, iubea pe același fiăcău, și multe asemenea, ajungând la suma de șapte sinucideri într-o singură zi.

Științificește, numărul cei mai mare al sinuciderilor — după statisticele oficiale ale tuturor țărilor se verifică în lunile Martie și Aprilie. De data asta, Roma a desmințit regula. Motivul, s'ar putea căuta poate în căldura cea mare ce bântuie, care exaltează spiritele și exagerează sensibilitatea nervoasă, mărinind impresiunile sentimentale.

*

Tot azi, în capela Papală din Vatican, Papa Pius X a celebrat o slujbă, pentru aniversarea al optulea an, al morții papei Leon XIII.

Au fost foarte puțini invitați, și ceremonia s'a efectuat în chip mai mult particular, și cu această ocazie, cei ce au fost de față, au constatat cum Papa Pius X, avea o înfățișare cam suferindă.

Cauza este tot căldura: Papa suferă mult de căldură, tocmai pe vremea asta, Papa este foarte bolnav din această cauză.

Dacă n'ar fi politica vaticană, ce obligă pe Papa la închisoare voluntară în zidurile Vaticanului, Pius X ar putea să se ducă la aier, în castelul său dela Castel Gandolfo, ceea ce i-ar putea prui mult sănătății și vârstei sale înaintate. Dar rezoane de politică îl silesc să se considere prizonier și să nu vrea să păsească pe terenul italian, pe care Vaticanul îl consideră ca usurpat, distrugând dreptul papal de domnie temporală.

I. T. Alian.

Criza din Turcia.

Decretul denumirii noului cabinet a fost citit în camera otomană în prezența noilor miniștri și a corpului diplomatic. Membri camerei au salutat pe noii miniștri cu vii aclamațiuni și astfel criza de guvern pare a-și fi aflat o soluție norocoasă. După cum se afirmă în cercurile inițiate din Constantinopol noul cabinet e numai transitoric și mai târziu va lua conducerea ca mare vizir Kiamil Pașa, care se bucură de încredere mare în toate cercurile politice.

Răscoala din Albania a luat un caracter revoluționar și și comunicatele oficiale turcești. — cari până acum, raportau despre o potolire a mișcării revoluționare a albanezilor — recunosc pericolul care crește tot mai amenințător. Dezertarea soldaților trimiși împotriva răsculaților sunt zilnice și în Djakova a trecut în tabera albanezilor răsculați chiar un întreg corp de armată cu ofițeri cu tot. Se vestește că albanezii împreună cu trupe regulate turcești, cari au trecut pe partea lor plănuiesc a merge împotriva Constantinopolului și astfel a săli împlinirea pretensiunilor lor. Planurile noului guvern cu privire la restabilirea ordinii în Albania încă nu se cunosc. Criza situației pare a-și fi ajuns culmea răspândindu-se spaima revoluției chiar și pe străzile Constantinopolului. Ieri în 23 Iulie s'a serbat în capitala Turciei lovitura de stat din 1908 și pentru aceasta zi temerea izbucnirii revoluției în capitală a fost foarte mare. Gravitatea situației o caracterizează și planul guvernului de a se muta la Salonic și la realizarea acestui plan guvernul a renunțat numai la amenințarea cu abdicare a Sultanelui.

Telegramele mai recente sunt următoarele:

Noul guvern.

Constantinopol. — Lista ministeriului e următoarea: Mare vizir: fostul președinte al senatului, Ghazi Ahmed Muktar Pașa, Seic-ulislam Dsemal Eddin Effendi, președinte al senatului; Kiamil Pașa, ministru de justiție; Hussein Hilmi Pașa, ministru de interne; fostul mare vizir Ferid Pașa, ministru de război; Na-

zim Pașa, membru în consiliul de război, ministru de finanțe: fostul ministru Zia Pașa, ministru de marină: fostul ministru, generalul Mahmud Muktar Pașa, ministru de externe: senatorul Nura Lunglian, ministru de instrucție: fostul secretar în acest ministeriu Said Bey. Trei portofolii: lucrărilor publice, al comerțului și economiei precum și al postelor și telegrafelor n'au fost complinite.

Constantinopol. — În cercurile inițiate se declară că actualul ministeriu are un caracter de tranziție și în timpul cel mai apropiat va ceda locul cu Kiamil Pașa în frunte. În care Nuralunglian își va menține portofoliul de externe. Tratatările au ținut întreagă ziua de Luni, Kemal Eddin Effendi a urmat exemplul lui Hussein Hilmi Pașa, care a declarat, că intră numai într'un cabinet, în care va fi ca membru și Kiamil Pașa. În cursul zilei sultanul l-a chemat în audiență pe Kiamil Pașa, care apoi s'a declarat, că primește postul de președinte al senatului, pentru ca constituirea cabinetului să nu aibă nici o piedecă. Se vestește, că Kiamil Pașa ar fi promis la locul înalt de a prelua în timpul cel mai scurt marșul vizirat, mai întâi însă voeste să studieze situația actuală. Se crede ca sigur, că va urma dizolvarea camerei, deoarece senatul voieste să respingă hotărârile de modificare a constituției votate de cameră.

Întinderea răscoalei în Albania.

Constantinopol. — Din nordul și sudul Albaniei sosesc întruna știri tot mai îngrijitoare. Pericolul e semnalat și de telegramele oficiale. Tasil Pașa, comandantul suprem al trupelor credincioase guvernului s'a refugiat dinaintea răsculaților la Ferisovici. În Priștuia sunt la vre-60,000 răsculați armați și la cari s'a aliat întreagă garnizoana locală. Toate stațiunile albaneze sunt în mâinile răsculaților. Situația e încordată și iritația crește tot mai mult.

Constantinopol. — Stările anarhice și luptele din Albania le ilustrează următoarea telegramă:

Pe granița dintre vilaetele Kosovo și Scutari, trei batalioane au fost încunjurate de triburile revoltate Grași Garnici, comandate la lăceș Garnici. Trupele s'au predat cu 400 puști Mauser, 3 tunuri, 4 mitralieze. Un major a fost spânzurat de insurgenți.

Răsvrățiții vor să atace Constantinopolul?

Constantinopol. — Populația din vilaetul Iannina pretinde că să fie pornită în contra Constantinopolului. Agitația e foarte mare în acele părți și autoritățile sunt neputincioase.

Funcționarii guvernului, partizani ai comitetului tănăr turc, părăsesc posturile din Albania.

Pornirea contra Constantinopolului este așteptată în scurt timp, dacă pretențiunile albanezilor nu vor fi satisfăcute.

Serbătoarea națională.

Constantinopol. — Cu ocaziunea sărbătoarei naționale întreg orașul a fost înarborat. Multimea a umplut străzile și convoi după convoi mergea la dealul libertății, în jurul căruia se ține revista militară. Presa a salutat cu cuvinte călduroase aniversarea și totodată numirea noului cabinet. Ofițerii aveau până-acum trei societăți: „Societatea pentru înaintarea poporului”, „Partidul de reformare” și „Liga patrioților”. Ofițerii din toate trei societățile în ziua serbătoarei au ținut o adunare în Maltere în care s'a ales o comisiune de 25 membrii. La adunare s'a discutat asupra proclamației Sultanelui și ca răspuns la aceasta și ei au lansat o proclamație la popor. Prin proclamația aceasta

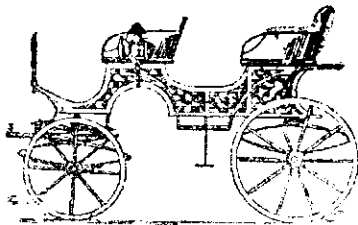
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsură sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsură noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânză aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpa obține pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate

caută a se liniști poporul și se declară că armata totdeauna va apăra interesele cetățenilor.

Ajunghând la cunoștința comitetului executiv al ofițerilor știrea că ofițerii aderenți ai răscoalei au provăzut cu arme o parte din hamali și îi ațâță pe aceștia la răscoală, comitetul ofițerilor a decis pentru încunjurarea a orice fel de vărsare de sânge, ca pe străzi să patruleze garda națională armată. În ziua serbătoarei Constantinopol pe străzi cu patrulele de jandarmi și cu miliția cu baionetele pe puști a avut înfățișarea zilelor revoluționare din luna Aprilie a anului 1909.

INFORMAȚIUNI

Arad, 24 Iulie a. 1912

† Emil Viciu.

Din generația bunilor dascăli dela așezămintele noastre culturale din Blaj, a dispărut încă anul. Emil Viciu, eminentul profesor de științe matematice și fizice, s'a stins în etate de abia 49 de ani. O îndelungată și neiertătoare boală l-a chinat. Rămăsese numai o umbră, o siluetă a suferinții resemnate, acest om, care n'a cunoscut altă mulțămire în viață decât pe cea a muncii și datoriei împlinite cu scumpătate. Era o mândrie a corpului profesoral și în același timp o ideală pildă de virtuți creștinești pentru toți câți l-au cunoscut. A iubit știința cu fanatism, petrecând prin ea a ajuns să-l cunoască pe creator în nemărginirea lui. Și dacă în deceniile din urmă viața românească a câștigat dela așezămintele noastre din Blaj o frumoasă sumă de inteligențe curate, — nu exagerăm nimic, afirmând, că acele inteligențe au fost schimbate și disciplinate în mare parte de Emil Viciu, acest dascăl ideal, pentru care instrucția și educația au fost singurele ținte practice în viață.

Vestea morții lui va înduioșa sute și poate mii de inimi, — și de mult n'a murit un om care să deștepte regrete mai sincere.

Emil Viciu, s'a născut în Nirășteu (Câmpia Ardealului), 26 August 1863. A studiat teologia la universitatea din Budapesta, științele fizice și matematice la universitatea din Cluj. În 1889 a fost numit profesor la gimnaziul nostru din Blaj. A fost prețect și rector, în mai multe rânduri, al internatului de băieți. S'a îngrijit foarte mult pentru educația religioasă a tinerimii. La stăruințele lui s'a ridicat o nouă aripă la internat, așezând în ea și o capelă. De vre-o zece ani a trăit în retragere, adânc lovit de soartă cu boala care l-a răpus. A scris Algebra pentru gimnazii și a colaborat la traducerea mai multor manuale, de fizică, aritmetică și geografie.

Corpul profesoral dela gimnaziu a publicat următorul anunț funebru :

Corpul profesoral dela gimnaziul superior gr-cat. din Blaj, cu durere aduce la cunoștință adormirea în Domnul a neîntatului coleg Emil Viciu, preot, profesor în penziune și asesor consistorial, fost prețect și rector al internatului Vancea de băieți, membru al exactoratului arhiepiscopan etc., întâmplată duminică în 21 Iulie 1912, la orele 5 și jumătate seara, în anul al 48-lea al vieții și 23-lea al preoției sale, după un morb îndelungat și după împărtășirea cu ss. Taine.

Rămășițele pământești ale decedatului, vor fi binocuvântate și duse la gară marți în 23 Iulie a. c. la orele 8 a. m.; de aci se vor transporta cu trenul la Nirășteu (Nyárádó), unde la orele 2 p. m. se vor așeza în cimitirul comun lângă părinți și frați.

Odihnească cu dreptii !

Blaj, 22 Iulie 1912.

Corpul profesoral.

Înălțea. Cel mai vechiu funcționar român de bancă este astăzi dl. *Nicolae Petra-Petrescu*, directorul institutului „Concordia” din Fofeidea, tatăl colaboratorului nostru Dr. Horia Petra-Petrescu. D-sa a fost numit funcționar la „Albina” la 1 august 1872, astfel că la 1 august a. c. își serbează înnălțea de 40 de ani în serviciu de bancă. Deși Nestorul funcționarilor noștri de bancă, Deși nestorul funcționarilor noștri de sănătate trupească și sufletească. Dl. Petrescu este cunoscut și ca prodigios muncitor pe teren literar. Scrierile sale sânt mai ales economice, instructive și mult folosite de poporului. Dela înălțarea ziarului „Românul” dl. N. P. Petrescu a fost un fervent sprijinitor al nostru și un sincer muncitor pentru restabilirea și întărirea mai fermă a solidarității noastre naționale.

Cu prilejul înnălței de 40 ani în serviciul instituțiilor noastre financiare, trimitem dlui Nicolae Petra-Petrescu sincere urări de bine. Să trăiască !

În amintirea lui I. L. Caragiale. Revista pariziană „La Revue” spune următoarele despre moartea lui Caragiale :

„Cel mai mare enigmat al României moderne, maestrul incontestabil al artei dramatice române, I. L. Caragiale a murit în al 60-lea an al vieții.

Printre lucrările lui cele mai bune cităm: „Scrisoarea pierdută”, „O noapte furtunoasă”, „Dale Carnavalului”, care sânt opere puternice, pline de observație adevărată și de o manieră cu totul originală. E o mare pierdere, nu numai pentru România, dar pentru întreaga lume literară”.

Examenul prințului Carol. Dl. Emil Paugrati, ministru al instrucției publice s'a reîntors din Sinaia, unde a predat M. S. Regelui diploma de bacalaureat destinată A. S. regale prințului Carol, care a terminat studiile secundare.

Șeful statului major român la manevrele austro-ungare. Din București primim știrea, că moștenitorul austro-ungar A. Sa Francise Ferdinand a invitat personal pe d. General Averescu, șeful statului major român la marile manevre austro-ungare care vor avea loc la toamnă. D. Averescu a primit această invitație onorifică. E de observat că șeful statului major român în întreg decursul manevrelor va locui în cartierul general al principelui moștenitor austro-ungar.

Studienți români în Budapesta. Consutul român din Budapesta a înștiințat magistratul (primăria), că patrușprezece liceani din România vor veni pentru trei zile la Budapesta. Consulatul a intervenit la primărie pentru învairarea elevilor, a profesorilor și a celorlalți însoțitori. Primăria a împlinit cu cea mai mare afabilitate dorința consulului român, dispunând ca oaspeții să fie găzduiți în otelul studentesc din strada Elenier.

Dl. inginer Aurel Diaconovici, originar din Becea-montana în Banat, trecut înainte de vre-o 20 de ani în serviciile statului român, ca inginer-șef al județelor Gorjii, Vâlcea și Constanta, și-a câștigat astăzi de merite pe terenul specialității sale, ca constructor de poduri și de șosele. — Încât, în decursul anilor, la propunerea consiliului de miniștri, M. S. Regele Carol l-a decorat de-arândul cu toate trei gradurile ale ordinului „Coroana României”. — (mai întâi ca Cavaler apoi ca ofițer și în sfârșit ca Contur), iar acum de-arând a fost de nou decorat cu Crucea de cavaler al ordinului „Steaua României”, ca recunoștință pentru reconstruirea mijloacelor de comunicație din Moldova de sus, cari au fost nimicite prin vărsarea apelor de acolo. De prezent dl. inginer Aurel Diaconovici își continuă misiunea în județul Suceava, cu centrul Fălticeni, în acel colțisor frumos al Moldovei, ce se întinde departe spre apus între Bucovina și Ardeal. Cu plăcere auzim și aceea, că ministrul lucrărilor publice a acordat dlui D. și unele fonduri pentru lucrări cari privesc direct pe M. S. Regele. — După serbările dela Iași, dl. Diaconovici a întreprins o călătorie prin Basarabia și Rusia sudică până la Kiev.

Congresul studentesc. Înscrierile pentru participare la congresul studentesc precum și de-zideratele și propunerile se vor adresa dlui Cănel, președintele centrului studentesc str. Fabriciei 11 Bacău.

Cununii. D-șoara Mărioara Buzila (Sânioșii) și d. Ștefan Șerban, notar com. și rigurosant în Crept (Romuli) își vor serba cununia religioasă în 28 Iulie a. c. în biserica greco-catolică din Sânioșii.

— D-șoara Elisaveta Fumor (Nereu) și fostul nostru coleg de redacție d. Petru Fleseriu, nou alesul capelan al Belintului își vor serba cununia religioasă în 15/28 Iulie a. c., în biserica greco-catolică din Nereu.

Sincere felicitări.

Explozie de benzină. Din Lugoj ni-se scrie: Înainte de sborul dlui Aurel Vlaicu în Lugoj s'a întâmplat o groaznică explozie: Vlaicu trimisese pe un servitor să cumpere benzina necesară aparatului său la magazinul Morgenstern. Pe când un funcționar încerca să scoată benzina, s'a produs o explozie. Funcționarul a fost grav rănit. Magazinul a luat imediat foc amenințând și casele învecinate.

Cu mare greutate a fost stins focul. Un pompier a căzut de pe acoperământul aprins în mijlocul focului. Grav rănit pompierul a fost transportat la spital.

Vijelie și ploaie în București. Marți seara, la orele 9 și jumătate, s'a deslăntuit asupra Bucureștilor o vijelie urmată de o ploaie torențială. Geamurile clădirii celei nouă din curtea teatrului „Comedia” au fost sparte și ferestrele, în mare parte rupte cu totul; geamurile mai multor case din Calea Victoriei, str. Sărindar, str. Carol, str. Academiei, etc., au fost de asemenea sparte. Numeroase firme au fost trântite la pământ; iar firele telegrafice stricate în mai multe locuri. Furtuna a rupt, de asemenea, mai mulți pomi din centrul orașului. Pe la periferie mai multe străzi au fost inundate. Ploaia a fost însoțită de manifestații electrice și a continuat până la ora 2 noaptea.

Condamnați italieni pentru flota marină italiană. Printre condamnații din închisorile din Italia s'a deschis acum câțva timp o subscripție publică pentru sporirea flotei marine. Subscripția a fost închisă cu o sumă de 15 mii lire. Cele mai mari contribuții le-au făcut condamnații la la temniță pe viață. Unii dintre aceștia au dat și câte 100 de lire.

Zăpadă în Iulie. Din Innsbruck se anunță, că în împrejurimi ninge de câteva zile într'una. Întreg ținutul e acoperit de zăpadă. Termometrul s'a coborât la 2—3 grade sub zero. Deasemenea se anunță ninsoari mari din St. Gallen, St. Moritz și Mürren.

Și-a pierdut memoria. Un caz curios, aproape unic în felul său s'a petrecut zilele trecute cu un pasager de pe vaporul „Majestatic”. Vaporul a sosit alaltăieri în portul Plymouth, având pe bord pe pasagerul din chestiune. Nimeni nu-l cunoaște și nici numele nu i s'a putut încă afla. S'a imbarcat în New-York pe vaporul „Majestatic”. Abia departe pe marea deschisă s'a observat purtarea lui curioasă, în orice caz anormală. Cercetându-l unii deaproape s'a constatat că-i sânt tăiate buzunarele și-i lipsese banii și orice obiect care ar fi putut indica identitatea interesantului pasager. Întrebat asupra originii sale, anonimul n'a răspuns decât că nu-și mai aduce aminte de unde a plecat și unde merge. Individul fără nume și fără memorie a fost internat într'un spital din Liverpool.

Inchiderea Dardanelor și comerțul de cereale. Ca să stabilească o înțelegere asupra conflictelor ce se nasc între exportatori ruși și cumpărătorii străini din cauză că strâmtoarea Dardanelor a fost închisă, Handelstagul din Berlin a propus o conferință internațională. Comerțianții de cereale ruși, cari până acum nu primeau această idee, au aderat la conferință. La o întrunire a delegaților comitetelor de bursă din sudul Rusiei, ce a avut loc la 7 Iunie a. c., s'a căzut de acord asupra diferitelor chestiuni privitoare la respectarea contractelor germano-olandeze în legătură cu închiderea Dardanelor, așa că, acum, delegații ruși vor putea lua parte la conferința din Berlin. Conferința se va întruni în curând.

Comerțul exterior al Angliei în primele cinci luni ale anului 1912. În timpul acestei perioade, suma importărilor s'a ridicat la 303,345,364 livr. sterl. față de 283,052,905 livr. sterl. în 1911; arată, deci, o creștere de 20,292,459 livr. sterl. în anul curent. Exportările arată o creștere de 2,785,567 livr. sterl., trecând dela 187,555,117 livr. sterl. în anul 1911 la 190,340,714 livr. sterl. în 1912. În sfârșit, reexportările de produse străine și coloniale prezintă o creștere de 5,951,116 livr. sterl.

Conservelor în Egipt. Într'un raport consular german din Cairo cetim următoarele: O țară așa de puțin dezvoltată industrial ca Egiptul, cu o populație europeană numeroasă și cu un procent în creștere de indigeni ce cuose și întrebuințează produsele europene, e un dezechilibru indicat pentru conserve. Cele mai importante case importatoare de conserve în Cairo sunt franceze, și favorizează produsele franceze. Nu se apreciază de exportatori în destul rolul reclamei; fac excepție numai francezii și mai ales englezii. Furnizorii principali pentru conserve de carne sunt: Anglia, Austro-Ungaria și Italia; pentru conserve de pește: Anglia, Austro-Ungaria, Franța, Olanda, Italia și Rusia; pentru lapte: Elveția și Olanda; pentru conserve vegetale: Franța, Italia, Anglia, Turcia; pentru dulceturi: Anglia, Franța, Turcia, Austro-Ungaria, Elveția și Italia.

Sinucidere misterioasă. În apropierea gării din Arad s'a găsit într'un șanț cadavru al unui bărbat bine îmbrăcat, care se sinucisese cu revolverul. Nici o scrisoare sau act din care i-s'ar putea constata identitatea, nu s'a găsit asupra sinucisului.

Vești bune din Bârzava. Din Bârzava primim în bucurătoare veste, că Românii din sat au început o luptă frumoasă pentru scoaterea străinilor venetici din sat, cari în scurtă vreme au ajuns la o avere considerabilă prin gheșefurile lor, storcând din greu banii din sudoarea sârmanilor noștri țărani. Pentru că să contrabandaneze atotputernicia jidovească de acolo, comitetul parohial a hotărât să zidească pe teritoriul grădinilor aparținătoare bisericii g. ort. rom. din loc două case și să deschidă în fiecare casă câte o prăvălie, 1 pentru mărfuri mixte, (băcănie) și haine, iar alta pentru bucate. Pentru că să se mărească fondul edit, comitetul a hotărât emisia a unui număr de acții de câte 10 cor., la cari până acum s'a anunțat un mare număr de cumpărători, astfel încât e speranță că în curând se va putea zidi aceste două prăvălii. Dorim ca întreprinderea aceasta să aibă succes deplin, și să fie imitată de toate satele românești, unde s'au încuibat străinii. Un prieten al poporului.

Necrolog. Ni se scrie: În 22 Iulie s'a stâns în spitalul din Beiuș studentul absolvent Isaac Damian. De origine din Baudt de lângă granița Serbiei, n'a putut fi dus acasă, mai ales, că zăcea fără speranță de vindecare, fiind atacat de oîfică. Odihnească în pace!

Groaznic incendiu în Londra. Într'un palat cu 4 etaje de pe Silk-streeten din Londra, a izbucnit aseară un incendiu, care alimentat de celulozidul grămădit acolo într'un deposit de hârtie în câteva minute a luat proporții uriașe. În etajul al patrulea, lucrau 16 fete. Focul a izbucnit în nemilcitate apropiere a atelierului în care lucrau fetele și în scurt a fost cuprins de o mare de flăcări. Toate căile de scăpare le erau închise. O seară conducea dintr'o încăpere laterală a atelierului pe coperișul casei. Aci s'au refugiat fetele. Dar peste câteva minute și coperișul a fost cuprins de flăcări. De groaza limbilor de foc mai multe fete au sărit dela o înălțime de 20 m. pe pavajul stradei, zdrobindu-se îngrozitor și murind pe loc. Altele au încercat să sară pe coperișul casei din apropiere. Șase au și scăpat în felul acesta în viață, dar rănite de moarte. Zece și-au aflat moartea în flăcări sau pe petrișul stradei. Pompierii au grăbit imediat la fața locului și după sforțuri uriașe li-a succedat să localizeze incendiul.

Profanarea unui tablou celebru. Se comunică din Paris: O femeie intrând în muzeul „Louvre” a mârșit cu cerneală roșie celebrul tablou al

lui Blucher. Ea a fost arestată și la interogator a declarat că e soția unui eroitor anume Dela Rouse. Ea a mărturisit că a pângărit tabloul într'un moment de surescitare nervoasă. Directorul muzeului a declarat că tabloul își va recăpăta frumusețea, deoarece cerneala nu a atacat uleiul, cu care este pictat tabloul.

CRONICA SOCIALA

Turneul bursierilor societății pentru teatru.

Un frumos succes au avut bursierii societății noastre pentru teatru — după cum ni se scrie — și la Blaj. Eminentele calități ale d-soarei Dima, jocul degajat al dlui Calmuschi au plăcut și acolo în deosebi. Reprezentația a avut loc în grădina numită „Comșa” de lângă Veza. După reprezentație, la mese, dd. Bănuț și Calmuschi au spus monologuri viu aplaudate.

„Astra” la Ardușat.

Membrii despărțământului Sătmăr-Ugocia al Asociației pentru literatura și cultura poporului român, precum și toți sprijinatorii culturii românești din aceste părți, sunt invitați la adunarea generală, ce se va ține în 11 August st. n. 1912 la orele 11 a. m. în școala nouă gr. cat. română din Ardușat-Erdőszáda — după următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului despre activitatea despărțământului.
3. Rapoartele conferențiarilor despre rezultatul prelegerilor populare.
4. Raportul cassarului despre starea casei.
5. Alegerea comisiilor: a) pentru censurarea rapoartelor; b) pentru înscrierea de membrii noi și încassarea taxelor.
6. Eventualele disertații.
7. Raportul comisiilor.
8. Eventualele propuneri.
9. Închiderea adunării.

Borlesti, 23 Iulie 1912. George Șuta, director, Vasile Ardelean secretar.

Reprezentare teatrală în Oravița.

Reuniunea gr.-or. de cetire și cântări din Oravița-română aranjează la 2 August (20 Iulie) 1912 (Sf. profet Ilie) o reprezentație teatrală în grădina de tir (Schützengarten) din Oravița, sub conducerea dlui Carol Lazăr, învățător. Inceputul la 9 ore seara.

Program: 1. Concert. 1. Nejedly: „Motto”, cor bărbătesc. 2. Costescu: „Cântul oșteanului”, cor bărb. 3. „La șezătoare”: Potpourri național cu soli de sopran, tenori și bass I., cuprinde: a) Popovici: „Motto”, cor mixt. b) Brediceanu: „La șezătoare”, cor mixt. c) Vidu: „Dragă și iar dragă”, cor mixt. d) Vidu: „Cucuruz ca iedera”, cor mixt. e) Brediceanu: „Vai mândruțo gura ta”, cor mixt. 4. Elinescu: „Scena pastorală”, solo de flaut susținut de d-l Octavian Iltu. II. Teatru. „Primarul sub pecet”, comedie în 3 acte după Labiche. După producție joc.

Petrecere în Ilia-Murășană.

Tinerimea rom. din Ilia-Murășană va aranja o producție teatrală împreună cu joc în ziua de Duminecă 28 Iulie st. n. în hotelul Bauer. Inceputul la orele 8 seara. Venitul e destinat pentru scopuri filantropice. Suprasolviri se primesc și se vor cuita publice. Programul se va publica în seara producției.

Artiștii noștri în Șomcuta-mare.

Tinerimea academică română din Șomcuta-mare invită la producția teatrală ce va avea loc în 3 August n. în Șomcuta-mare în pavilionul spațios anume construit sub conducerea dlui director artistic al societății „Fodului de teatru român” Aurel P. Bănuțiu cu concursul d-soarelor Mărioara G. Dima, Aurelia Poparadu și al d-lor Constantin Calmuschi și Gheorghe

Cosma. Pentru înlesnirea învartirării, doritorii de a participa sut rugați a se adesa d-lui Alexandru Nyilvan, Șomcuta-mare.

Petrecere de vară.

Inteligența română din Ileanda-mare și jur va aranja în 2 Aug. n. în sala hotelului Buzuș o petrecere de vară. Prețul intrării: de persoană 2 cor., de familie până la 3 persoane 5 cor. Venitul curat e menit pentru biserica gr. cat. din Ileanda-mare și nenorocirii loviți de grindină din Bărsăul-mare. Suprasolviri marimease se primesc cu mulțămintă. Le petrecere se declară de toaletă de gală costumul național.

Patronii petrecerii: D-na Eleftera Dr. Mihali și d. Dr. Teodor Mihali, deputat dietal. Comitetul aranjator: Președinti: Dr. Victor Pop advocat, Nicolau Cosma preot. Vicepreședinti: Petru Petrișor preot, Pachomiu Pop preot, Ioan Mureșian preot. Controlori Emil Mureșian preot Ioan Roman preot. Secretari: Alex. Maxim preot, Nechita Coste propr., Ioan Vaida funcț. de bancă cassar, Valeriu Cosma teolog, maior-dom.

Adunarea ordinară a comitetului filial din Dej al societății pentru fond de teatru.

Comitetul filial din Dej al societății pentru fond de teatru român va ține în 28 Iulie n. 1912 la orele 4 și jum. p. m. în Reteag a treia adunare ordinară a cercului Dej.

Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul cassarului. 4. Exmiterea alor două comisii pentru censurarea rapoartelor comitetului, înscrierea de membrii și încassarea taxelor. 5. Raportul comisiilor și decidera asupra rapoartelor comitetului. 6. Eventuale propuneri. 7. Alegerea alor doi membrii pentru verificarea procesului verbal. 8. Închiderea adunării. Dr. Liviu Miesă președint. Dr. Iosif Boca secretar.

II. Cu aceasta ocazie diletanții cercului dau și reprezentație teatrală. Se vor reprezenta piesele: „Sămbătă norocoasă” de I. V. și „Arvinte și Pepelea” de V. Alexandri, prin d-soarele: Lucreția Breher, Mărioara Bodea, Alexandrina Rusu, Anița Cherebetiu și d-nii: Dr. Ioan Mezei, Dr. Emil Puscariu, Benedict Rusa, Octavian Medan, Iuliu Miesă, Victor Roman, Vasile Pop, Gheorghe Anca și Aurel Rebrășorean. Între piese vor cânta corul teologilor din Gherla și corul plugarilor din Reteag. Preturile de intrare: Locul I cor. 1.60, II cor. 1.20, loc de stat 40 fil.

III. Inteligența română din Reteag va aranja o petrecere de vară tot cu aceasta ocazie în localul școlii rom. gr. cat. Preturile de intrare pentru cari au participat la reprezentația teatrală în locul I și II c. 1. Pentru alții c. 2. Pentru studenți cor. 1. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă. — În pauză se vor juca „Călușul și Băbăuța”. — Tot în pauză va fi cină comună. Dămele sunt rugate a se prezenta în costum național. Gară în loc. Trenul sosește de către Bistrița, Năsăud și Beclean la 6 ore 30 m. și la 9 ore a. m. la 3 ore 15 m. p. m.; de către Cluj, Dej și Ileanda la 5 ore 30 m. și 10 ore 30 m. a. m., la 5 ore 20 m. și 8 ore 15 m. p. m. Comitetul aranjator: Ioan Sonca preotul local gr. cat. președint. Ștefan Bușița preot gr. cat. vicepres. Gavril Martian preot gr.-cat., vicepres., Ioan Oltean notar în pensiuie, controlor, Silviu Handrea conducătorul reu. de consum, controlor, Petru Anca notar în pensiuie, cassar, Gheorghe Frincu contabil, cassar. Membrii în comitet toți studenții rom. de teologie, universitate și gimn. din Dej, Reteag și jur.

Hainele lucrate în atelierul propriu se capătă la

LENGYEL ISTVÁN

PRĂVĂLIE DE PĂLĂRII ȘI SPECIALI-
TĂȚI DE MODĂ PENTRU BĂRBAȚI

Oradea-mare — NAGYVÁRAD

Piața Beiner nr. 1. Telefon: 12—48.

ECONOMIE.

Știri economice din România.

„Lupta Economică” din București, de sub direcțiunea d-lui Const. C. Bacalbașa, relevând „întârzierea ce se pune la noi în publicarea cifrelor definitive ale comerțului exterior” din România, arată că serviciul statisticii generale al Bulgariei a publicat de un an volumul său asupra comerțului exterior de pe anul 1910, pe care noi îl publicăm abia acum, iar odată pe lună scoate o publicație tipărită în bulgărește și franțuzește, asupra mișcării financiare, comerciale și culturale din țară.

Adăugăm: nu numai atât, dar noi nu avem chiar pentru România un organ economic răspândit și bun, care să poate stârni și pentru chestiunile economice un interes mai viu și continuu.

În străinătate, facem noi cunoscut alte cele decât mișcarea noastră financiară, comercială și culturală: Gustul luxului și lucrurilor extravagante.

*

S-au importat în România 60.000 de lucrători agricoli, pentru perioada agricolă din vara aceasta.

Aceasta pentru că nu s'a găsit încă mijlocul de a se face munca câmpului numai cu brațe de-ale noastre, deși slava lui Dumnezeu avem așa de multe.

Totuși sătenii noștri stau și-așteaptă de lucru. Și-avem și o lege în privința aceasta, care așteaptă și ea să fie îndeplinită. Numai c'atunci ce s'ar mai face cu interesele proprietarilor și arendașilor evrei și chiar români?

*

Populațiunea Franței era la 5 Martie 1911, ultima numărătoare, era de 39.601.509 față de 39.252.245 cât s'a găsit la numărătura precedentă din 1906 și față de 36.102.921 cât era la 1872. După cum se vede merge greu creșterea populației la franțuzi!

Populațiunea Belgiei se ridicase la ultimul recensământ făcut la 31 Decembrie 1910.

la 7.423.784, față de 6.693.548 cât era în 1900. O creștere deci, de aproape 1 milion de suflete în zece ani.

Populațiunea Italiei după recensământul din 10 Iunie, 1911 este de 34.686.583 locuitori, în loc de 32.475.253 câți erau cu 10 ani în urmă.

Se știe că și populațiunei României i se va face în curând un nou recensământ. S'au și dat ordine tuturor autorităților administrative dela sate, în acest sens.

A. C.

*

Concursul cooperativ Britanic.

În Mai a. c., Uniunea Cooperativă Engleză a organizat al 44-lea congres la Portsmouth. La acest congres, pe lângă delegații englezi, — peste 1700 —, au participat și reprezentanți ai organizațiilor cooperative de pe continent (Europa). În timpul congresului a fost deschisă și o expoziție a produselor cooperative. Pe când și la noi un congres cu o expoziție cooperativă?

În raportul prezentat de comitetul central al Uniunii, se arată că la finele anului 1911, Uniunea număra 1531 societăți aderente și că 1407 societăți de consum câte au furnizat date statistice, — aveau grupați 2.640.091 aderenți cu afaceri în sumă globală de lei 1.870.061.725 și un capital vărsat de lei 952.223.025. Din comparația acestor date, cu cele pe 1910, rezultă o micșorare cu 26 societăți în ce privește numărul celor înscrise în Uniune și o însemnată sporire în ce privește numărul membrilor, cifra afacerilor și capitalul. Micșorarea numărului societăților, se datorește faptului fuzionării cu altele mai mari, ținându-se prin aceasta la realizarea idealului lui I. C. Gray, o singură cooperativă națională.

Numărul cooperativei de producție — care au trimis datele — e de 112. În privința caracterului cooperativ al acestor societăți, se observă mari deosebiri între ele: așa pe când unele sunt compuse numai din lucrători reprezentând o industrie oarecare, altele sunt constituite de societățile de consumație și produc numai pentru trebuințele acestora. Capitalul de care dispun societățile de producție se ridică la 39.077.200 lei, iar cifra afacerilor la 82.301.650 lei; excedentul realizat a fost de 5.418.225 lei.

Cooperativele agricole la finele anului 1911, erau 619, repartizate: 238 cooperative de cumpărări în comun, 194 cooperative de arendări și exploatare a mici ferme (moșii) 23 cooperat. de

vânzarea ouălor și paserilor, 3 cooperative pentru creșterea vitelor și 45 cooperative de credit. Cifra afacerilor acestor societăți se ridică la 40.425.000 lei.

Discursul de deschidere, rostit de președintele congresului, W. Openshaw, (Londra) un cooperator de seamă, a fost în esență o critică contra obiecțiilor comerciale, care de câțiva timp au început a se introduce în societățile cooperative de consum. Oratorul cere ca principiile comerciale ale societăților de consum, să fie în armonie cu principiile cooperative. Recomandă, mai ales delegaților, a regula distribuirea pe credit a mărfurilor, a lupta pentru înlăturarea geloziei care a început a scoate capul în rândurile cooperativelor, a egoismului, lipsei de respect pentru munca și înfăptuirile altora și a altor inconveniente incompatibile cu spiritul cooperativ. De consolidarea interioară a societăților, atârnă susținerea cu succes a luptei cu concurența, care devine din ce în ce mai intensă, pentru că: „avem de biruit încă multe obstacole, de dat și câștigat încă mari bătălii. Mijloacele acelor cari combat mișcarea noastră (cooperativă) sunt puternice și ei le întrebuințază cu multă răutate pentru a împiedeca desvolarea și progresele societăților noastre.”

Pronunerile și rezoluțiunile mai principale au fost asupra fuzionării micilor societăți, instrucției personalului societăților și mai cu seamă a comitetelor însărcinate cu direcția afacerilor, noul proiect de lege asupra cooperativei, chestia asigurărilor, a rivalității dintre societăți și a minimului de salar în societ. cooperative.

„Curierul băncilor pop. din Rom.”

*

Dela Banca generală de asigurare. Afacerile „Băncii generale de asigurare” au continuat a se desvolta și în luna trecută, Iunie, ca și în celelalte de până acum. Observările însă că rezultatul afacerilor pro Iunie este mai bun decât a lunilor precedente. Ca o ilustrare a acestei afirmațiuni, amintim:

I. Că în secția afacerilor de asigurare contra daunelor de incendiu s'au emis în total 604 polițe pentru valori asigurate de cor. 1.800.000 — și cu un incasso anual de cor. 8.753.37. În comparație cu luna trecută rezultă deci în polițe emise un plus de 86 bucăți, în valori asigurate de aproape 1/2 milioane corone, iar incasso de cor. 2.450.08. Cu acestea „Banca generală de asigurare” a ajuns în afacerile de asigurări contra daunelor de incendiu la un incasso zilnic de cca cor. 300. — Peste tot dela 1 Ianuarie până la 30 Iunie a. c., Banca noastră de asigurare a emis peste 2600 polițe, asigurând valori de

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senior

(122)

— Urmasare —

Să aiți o latură slabă din zece, și vei fi neapărat preclamat imbecil, cu toate celelalte nouă laturi demne cari ar trebui să te isbească mai mult, fie chiar și numai prin numărul lor. Cetiții mei, din balconul catului lor de al doilea, din care un întreg orizont li-e deschis înaintea ochilor, judecă comod și de sus tot ce se petrece jos, jos de tot, acolo unde omul nu vede decât în amănunțimi.

În cronicile generale ale umanității, sunt veacuri întregi pe cari ai voi să le ștergi și să le faci să dispară cu inuțile. Da, și acolo, pe cea mai înaltă scară a lumii, se fac negliobiile de cari pare că un copil chiar ar fi incapabil. Câte căi strâmte, anevoicase, câte poteci întortochiate, întunecoase, nepracticabile, îndepărtate de scop, n'au fost alese în toate vremurile de cătră omenire, atunci când totuși ea căuta cu bună credință

adevărul și când, spre a ajunge la el, se deschidea în față-i o cale largă și netedă ca aleile cari duc la castelele și la vilele suveranilor. Calea aceasta e mai măiestroasă și mai largă decât ori care alta; ea este luminată ziua de cătră soare, noaptea de focuri nenumărate. Dar să se urmeze calea aceasta deschisă tuturor, nu; iată, singurii cercetători bine dotați pentru a recunoaște și a face să se recunoască adevărul s'au aruncat toți în umbra deasă a bugetelor. Inspirați totuși la început și mișcați de un gând ceresc, nu găsesc ei mijlocul de a rătași, aruncându-se în plină zi pe căi piezișe ei par a simți plăcere de a vedea îndesindu-se negura în ochii lor proprii și în acei ai altora? apoi, îndemnați numai decât de luminile fosforescente ale mlaștinilor, ei se simt coborând în abisuri de pe altul, dar adesea prea târziu, pe unde se iese din vâgăunele acestea, pe unde se poate regăsi drumul. Generațiunea de azi vede acest trist spectacol, ea se nămește de atâta orbire, ea își bate joc de această neînțelegere a părinților săi, fără a vedea că asta-i tocmai o cronică scrisă cu foc din cer, și a cărei fiecare literă îi strigă că de pretutindeni un deget răsbunător stă întins asupra-i, asupra ei, generațiunea de azi... Dar ea urmează ași bate joc și de a se încrede în sine și în înțelepciunea sa, care o aruncă în rătăcirii nu mai puțin primejdioase, nu mai puțin nechiezuite, cari la rândul lor vor fi luați în bătaie de joc de cătră generațiile următoare.

Cicikof nu știa nimic din cele ce se spuneau și se făceau în oras; el suferea de o răceală însoțită de o ușoară inflamație a gâtului, daruri cu cari clima celei mai mari părți din provinciile noastre e peste măsură de liberală. Preocupat mult ca nu cumva să mântuiască acum cu o viață fără de rumăși, el se hotărâse să rămână în casă trei ori patru zile. Își aplicase pe piept o sdrăvănă cataplasma de șeraiu îmbibată în camior, și făcea gargară cu o fiertură de smochine și lapte; și ca să-și folosească timpul, el prinse a întocmi cu multă ordine și grije liste amănunțite de țărani pe cari îi cumpărase, apoi ca să facă diverssiunea dela această muncă utilă, cetia în traducere rusească la *Duchesse de Lia Vallière*, din care găsi un volum stînger în cuierul lui; ori făcea revizia obiectelor și a diferitelor hârtii aflătcare în cutia sa; cerea să recitească pe acestea din urmă, dar nu întârzie a se desgusta de toate acestea. Singurătatea lui îl uimea, nu înțelegea cum se face că nici unul din funcționarii publici nu venise încă să-l vadă. Cu câteva zile mai înainte se vedea mereu staționând la poarta hanului când droșca procurorului, când trăsura presidentului. Dar de două zile, nimic; el nu arăta pentru aceasta vre-o mândrie, ci ridica numai din umeri plimbându-se grăbit prin odae.

aproape cor. 8 $\frac{1}{2}$ milioane, cu un incasso de peste cor. 30,000.

II. În secția asigurărilor de viață în decursul lunii trecute au intrat cu totul 53 de oferte pentru un capital în valoare de cor. 251,500—, tot decursul lunii lunie s'au emis 41 de polițe în sumă de cor. 200,000. Premiul polițelor emise fac cor. 9,051.96. Dela 1 Ianurie a. c. la „Banca generală de asigurare” au intrat 310 oferte pentru capital de cor. 1.4 milioane coroane și au fost emise 230 polițe pentru capital de coroane 1,008,000.— Incasso anual al polițelor emise face cor. 46,512. —

Incasso total al ambelor secții este deci de cor. 76,000.—.

III. În afacerile de asigurări de ghiată — pe cari însă „Banca generală de asigurare” nu le-a cultivat în cont propriu — s'a relizat un incasso de peste cor. 15,000.—.

În numărul viitor al „Revistei Economice” vom da bilanțul semestral al „Băncii generale de asigurare.”

*

Situațiunea financiară. Ameliorarea situației pieței internaționale de bani, semnalată și de noi în ultimul nostru raport a fost de durată scurtă. Deja câtră finele săptămânei banii s'au scumpit din nou atât în Berlin, cât și în London și a coterat discountul privat în Berlin 3 $\frac{1}{2}$ %, iar în London a atins 3%, este deci egal cu etalonul oficial. Cum tendința discountului este spre urcare și situația Băncii Angliei mai nefavorabilă decât în perioada corăspunzătoare a anului trecut nu este exchisă posibilitatea urcării etalonului actual de 3%, în vigoare din Mai a. c., cecace n'ar rămânea fără efect și asupra celorlalte piețe de bani.

În piața internă de bani medio a decurs normal și mijloace au fost în abundență la dispoziție. La începutul săptămânei curente s'a observat o încodare trecătoare a pieții de bani. În zilele din urmă însă situația s'a îndreptat și discountul privat a coterat în Viena 4 $\frac{1}{2}$ % pentru cambii de prima bonitate, iar în Budapesta, a variat după bonitate și durată între 4 $\frac{1}{2}$ %—6%.

„Rev. Ec.”

PAGINI RASLEȚE.

„Păstrează-mă!”

— Introducere. —

Pregătesc o broșură, care va vedea lumina zilei la toamnă, dacă se va putea. E vorba de sprijinul, care-l va avea. Ideea e bună, după părerea mea, și ne-ar aduce mult bine. O văd după efectul din Germania, căci eu nu vreau alta, decât să introduc o publicație *aproape* la fel cu o broșură răspândită în sute de mii de exemplare în Germania.

Acolo împarte societatea „Dürerbund” despre care am vorbit de nenumărate ori, între *elevii claselor primare*, între *meseriași*, cari cercetează școalele de meserii, între *elevii*, cari încetează cu *clasa a 3, 4 reală sau liceală* (gimnazială) cursurile — o broșurică intitulată „*Heb mich auf!*” („Păstrează-mă!”). În ea se dau sfaturi tineretului *ce să citească și cum să citească* de aici înainte. Sfaturile acestea sunt date cu atâta dragoste și atât de prietenește, încât de cele mai multe ori își ajung scopul, aducând în mâna tineretului o lectură ieftină, bună, sănătoasă și ferindu-l astfel de romanele grețose de colportaj. Băiatul german află o serie întreagă de cărți bune și *ieftine*, înșirate cu adrese complete, ca să-și poată cumpăra cartea dorită cât mai ușor.

M'am gândit: de ce să nu dăm și noi tineretului nostru așa ceva? Mai cu seamă noi, în timpurile, cari le trăim, când o carte bună românească este totodată și o pavăză a naționalismului nostru. De aceea am împrumutat dela cartea germană „*Heb mich auf!*” scheletul construcției, ideile fundamentale, câte odată chiar pagini întregi, am adăogit eu ce credeam de bine

pentru cetitorii mei. Și am compus o listă a cărților ieftine și bune *românești*, cunoscute mie. Voi am să dau broșura la tipar de câteva luni, dar am tot stat la îndoială. Iată ce e: în timpul din urmă, îndeletnicindu-mă cu alte lucrări, n'am putut ținea pas întru toate cu literatura populară, care a apărut în anii ultimi și se prea poate că unele cărți de seamă să le fi trecut cu vederea.

De aceea mi-am zis: „Așteptarea *nu* strică. Dar de vor ști unii și alții să-ți dea sfaturi prețioase?”

De aceea public câteva capitole din lucrarea, care va apărea — cred — la toamnă și rog pe domnii profesori dela gimnaziile noastre, (Brașov, Blaj, Năsăud, Brad) pe domnii învățători și învățătoare dela sate și dela orașe, pe dñii librari și editori, în sfârșit pe toți cari se interesează de tema aceasta și vreau să-mi dea mână de ajutor, să aibă bunătatea și să-mi trimită pe adresa mea: *Fofeldea*, u. p. *Holczmány* (comitatul Sibiiului, Szeben m.) o listă, dacă se poate motivată, a cărților despre cari au experiența că au fost și sunt citite cu interes și cu folos de *tineri și tinere* de 10—14—15 ani, eventual opere editate.

Le mulțumesc înainte și-i asigur că vor săvârși o faptă bună, căci cu toții vrem să răspândim dragostea de citit a cărților românești și, printr-asta să ridicăm gradul nostru cultural.

Firește, îmi rezerv dreptul de a controla și de a tipări o listă cum cred eu mai bine. Voi publica și un conspect al persoanelor, cari mi-au dat mână de ajutor.

Horia Petra-Petrescu.

*

Iată câteva capitole:

I. *Deschide-ți ochii!*

Vrei să fii prieten cu mine? Intinde-mi mâna, stringe-mi-o ca unui frate și vino să te duc eu pe unde știu mai bine.

Citește carticeica asta din doasecă în doasecă, micul meu prieten, și dacă o să-ți spună inima ta, că am vrut să te mintesc, să nu-mi dai nici o vorbă de mulțumită și să nici nu te mai uiți la mine.

Mie mi-au mulțumit o grămadă de tineri ca tine și de aceea cred *cu tărie* că și tu o să-mi zici: ai vorbit *bine*, am să-ți urmez sfaturile date. Odată am fost într-o școală și am ținut lecții cu școlarii în locul unui profesor, a unui dascăl bolnav, și am povestit cu școlarii mei lucrurile, cari le scriu aici negru pe alb și — vai! — bine le cădea că le vorbesc așa și că le dau sfaturi *ce să citească și cum să citească*.

Ascultă is tu, prietenul meu, și ai să-mi mulțumești și tu — pe asta stau să-mi pun mâna în foc.

Mi te închipui mic, cu dragoste de învățătură, de carte românească. Dacă ești ucenic în vre-o prăvălie (boltă), dacă ești caldă de măsur, ori de cismar ori de curelar ori de multe alte meșteșuguri *cinstite*, sau dacă ești încă pe băncile școlii din sat sau din oraș — ai vrea și tu să citești câte ceva, dar nu știi *cum* să începi. Ai vrea să întrebi pe cineva, dar nu te înduri.

Am să te iau eu, dragul meu prieten de braț, și avem să vorbim împreună ca doi cunoscuți vechi, dându-ne sfaturi cum să facem mai bine, ca să nu pierdem timpul scump cu nimicuri.

Cărțuția asta vrea mai întâi să te învețe să-ți *deschizi ochii*.

Iată ce spune un neamț învățat despre ochi:

„Deschideți ochii! Chiar și prin asta poți să simțеști bucurii mai multe, decât o sută de tovarăși de ai tăi, cari n'au învățat să facă așa!”

De sigur! La început vei avea bucurii mai mărunte, dar o bucurie se ține lanț de alte multe bucurii.

Te întorci acasă dela muncă și vezi soarele cum apune într-o lumină strălucită, plină de culori frumoase. Pe cerul înroșit înoată un nor albastru (vânat)-închis.... Cât de frumos, cât de dragălaș este împodobită marginea soarelui cu o dungă aurie.

Nu fi orb!

Te duci la munca zilei: uită-te la soare, cum dă binețe pământului improspătat de dimineață!

Așa sunt multe, nenumărate lucrurile mărețe, pe cari nu ți le poate răpi nici o supărare a vieții: adierea aerului, care tremură în dogoreala amiezii; umbre albastre de nori, cari se joacă pe locul unde lucră tu, ca mielușii în pragul cerului; raze de soare, cari se sbenguiesc în ver-

dele auriu a mușchiului; gândăcei în haine aurite, grăbindu-se cu piciorușele lor sprintene peste drumul tău. Mai sunt apoi fluturașii, cari se joacă împreună, păsărelele în sir, cu firea lor sburdalnică, veselă, cu hăinuțele lor dragălașe, cu cântecul lor. Dar pietrele cu formele lor minunate, în culorile lor scilipitoare?

Toate sunt frumoase!

Surizi și nu crezi? Cei mai deștepti oameni sunt de aceeaș părere: „toate sunt frumoase” zic ei, „toate, pe lumea lui Dumnezeu!”

Dar trehue să înveți ca să vezi frumusețea. Dă-ți *osteneala* să pricepi frumusețea!

Uită-te liniștit și cu smerenie! Te vei cutremura apoi că numai atâți oameni sunt, cari înțeleg strălucirea asta, deși vorbesc mulți de ea. Mulți merg ca orbii și nu văd cum aduce primăvara viață în toți bobocii și cum umple lumea întreagă cu bogăția ei de flori și de cântece sau cum dă vara pământului roade, ca să le poarte cu puterea lor sau cum aurește toamna poamei și cum le prefăce, iarna, într-o culoare argintie. Ochii lor sunt *prea* slabi, ca să vadă cum vorbește fiecare clipită într'un an și fiecare ceas al zilei și al nopții o lăbă deosebită și cum își are fiecare lucru frumusețea lui.

Deschide-ți ochii deci!”

Așa vorbește învățatul neamț prietenilor și și așa să ascult și tu de el, ca prietenii lui

(Va urma.)

Bibliografie

A apărut nr. 7—8 din „*Revista politică și literară*”, Blaj, cu următorul sumar bogat și variat:

Dr. Casiu Maniu: Cum se poate asigura succesul politic; M. Străjanu: Simbolismul decadent; I. Corbu: Florii Primăverii (poezie); T. Murășan: Visătorul (poezie); N. Dunăreanu: Dorința neîmplinită (nuvelă); I. Corbu: Există lumină?; Corneliu Moldovanu: Selipiri zădarnice (nuvelă); Virginia Grivase: Sonet; Dr. V. Hâncu: Cercetări de laborator; Aron Deac: Ardealul ca provincie a Coroanei; Vas. Al. George: Cântec trist (poezie); I. P. Florantin: Decebal (roman istoric); Gheorghe Stoica: Un leac bun (nuvelă); Virginia Grivase: (Sonet); Gavriil Todica: Cronica economică (Cooperatia la noi); A. C.: Informațiuni: (I. L. Caragiale: Centenarul răpirii Basarabiei; Desvălirea monumentului lui Caza; Vlaicu la Aspern; Prințul Carol la Văleni-de-Munte); Redacțional etc.

*

N. Novicow. *Emaniparea femeii*. Tradus cu autorizația autorului de Bogdan I. Gailov. a Cor. 2 + 20 fil. porto.

*

A. Maior. *Făt frumos*. Poem dramatic în 4 acte a Cor. 2 + 10 fil. porto.

De vânzare la Librăria „Tribuna”, Arad.

POȘTA REDACȚIEI

Manuscrisele nu se înapoiază.

„Un bistrițan”. Se va publica în „Poporul Român” după ce partea cea mai mare din faptele ce ne comunică, au fost de mult aduse în publicitate, atât în „Românul” cât și în alte ziare.

G. O. Nu știm.

Dñul Traian Terebențiu. Luăm act.

Dñul Stavre Cristea. Foia ți se trimite numai d-tale ca unul ce ești abonată. Aceia cari o rețin fără voia u fac un act arbitrar față de care se pot lua măsuri.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Manase Mare, Ilteu. Ziarul se expediază regulat. Eroare e la poșta de acolo.

Paun Coca, Jitin. Vi-l trimitem și pe viitor.

Manasie Mare, Ilto. Abonamentul d-v. la foaia noastră Poporul Român este plătit până

Miron Moldovenescu, preot, Brașov. Am primit 14 cor. abonament pe sem. I și nu pe sem. II cum scrieți pe cuponul mandatului.

Redactor responsabil: Constantin Sava.

Librăria Tribuna

ARAD, strada Deák Ferencz nrul 20. — Telefon nrul 502. —

Mare deposit de recvizite de scris și cărți literare.

Ilustrate dela balul costumat din Arad, bucata 24 fil, 12 buc Cor. 2'50 plus porto poștal;

Guy de Maupassant. Inima noastră. Roman Trad. de I. C. Apostol. Prețul Cor. 2'—.

Almanachul Societății scriitorilor români pe 1912 Ediție populară Cor. 1'50 ediție de lux 2'50.

A. Vlahuță La gura sobei. Prețul Cor. 2'50.

Dr. Onisifor Ghibu. Școala românească din Ungaria în anul 911 à 50 fil.

S. Mehedinți, Către noua generație à cor. 1'50 plus 10 fil. porto;

Spiridon Popescu, Zori de Iulie. Nuvele și schițe à cor. 2 plus 10 fil. porto;

Leon Tolstoi, Război și Pace roman istoric, rad. de Adrian Corbul vol. I cor. 1'50, vol. II 1'20;

Lazăr Șăineanu, Dicționar universal al limbei române ed. II-a cu totul prelucrată și adăugită. Ortografia Academiei Române (cu 988 pagini) cor. 8 plus porto;

D. Anghel, Fantome cor. 2 plus 20 fil. porto;

I. Agârbiceanu, În intineric nuvele à cor. 2 plus 20 fil. porto;

Caton Theodorian, La masa calicului. Nuvele și schițe à cor. 1'50 plus 10 fil. porto;

Virgil Caraivan, Basme și legende străine. Traduceri din folclorul lumii à cor. 1'25 plus 10 fil. porto;

Cincinat Pavelescu, Poesii cor. 3 plus 20 fil. porto;

C. Collodi, Pășunile lui Tândărică. (Povestea unei păpuși de lemn) cu 56 ilustrațiuni trad. din italiane de A. Buzescu à cor. 1'50 plus 20 fil. porto;

Hai să rîdem! Almanachul revistei „Minerva” à cor. 1 plus 10 fil. porto;

Constantin Savu, Dor și iubire. Colecțiune de cântece pentru cor (mixt și bărb.) à cor. 2'50;

Toodor Romul Popescu, Din Carpați à cor. 1'50; Prin Turnu Roșu spre România à Cor 1'20.

I. Scarlatescu, Poeme românești: Pentru voce și piano à cor. 5.

A. Bena, Nu m'abandona. Romanță pentru voce și piano à cor. 1'20; Sboar'al nopții negru flutur. Romanță pentru voce și piano à cor. 1'50.

N. Zaharia, Mihai Eminescu. Viața și Opera sa. à Cor. 3 plus 20 fil. porto.

I. Novicow, Emanciparea femeii. Studiu sociologic. Tradus de Bogdan I. Goilav. à Cor. 2 plus 20 fil. porto.

Alexandru Ciura, Foiletoane à Cor. 1'60 plus 20 fil. porto.

Domnia și detronarea lui Cuza Vodă. à Cor. 0'80 plus 5 fil. porto.

Amintirile unui fost prefect din timpul răzcoalelor. à 80 fil. plus 5 fil. porto.

C. Negruzzi, Teatru. à Cor. 1'50 plus 10 fil. porto.

Cezar Al. T. Stoika, Fiori de primăvară Poezii à Cor. 1 plus 5 fil. porto.

Al. Ivan Constantinov, Bai-Ganceiu sau minunate povești despre un bulgar din zilele noastre à 60 fil. plus 5 fil. porto.

Guy de Maupassant, Petru și Ioan. Trad. de N. N. Beldiceanu à 1 cor. plus 5 f. porto.

Alexandru Davila, Vlaicu Voda, dramă în 5 acte, în versuri à 80 fil. plus 5 porto.

Ion Dragoslav, Povestiri alese à 55 fil. plus 5 porto.

Mihail Kogălniceanu, Iluzii pierdute, schițe à 30 fil. plus 5 porto.

Ivan Turgenieff, Hangiul Faust à 75 fil. plus 5 poro.

Matilde Serao, Mama vitregă à 75 fil. plus 5 porto.

A. Fogazzaro, Dragostea unui rege à 75 fil. plus 5 p.

Iules Payot, Educația voinței 2 cor. Trad. de N. Pandeleu.

Vasile Pop, Iubirea e biruitoare à 2 cor. pl. 20 p.

M. Sadoveanu, Floare ofilită, roman. Ediția II-a à 2 cor. plus 20 fil. porto.

C. Dobrogeanu-Gherea, Neoibăgia. Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare à 3.50 cor. plus 30 fil. porto.

Spiridon Popescu, Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului 2 cor.

Iosif Popu, Conceptul juridic de națiune — naționalitate în Ungaria à cor. 2 plus 10 fil. porto.

Octav Minar, Cum a iubit Eminescu. Pagini intime. (Amintiri, scrisori și poezii inedite) à 60 fil. pl. 5 p.

Guy de Maupassant, Dolofana. Trad. de A. Măndru à 30 fil. plus 5 porto.

Edgard Allan Poe, Nuvele extraordinare. Trad. de B. Constantinescu à 80 fil. plus 10 porto.

N. V. Gogol, Taras Bulba. Traducere à 55 fil. pl. 5 p.

Rudolf von Gottschall, Trădătorul. Trad. de A. Franzescu, à 30 fil. plus 5 porto.

Biblioteca Flacăra. Prețul unui număr 80 fil. pl. 5 p.

Nr. 1. Princesa Elena de Racoviță. Fariile amorului

Nr. 2. Memoriile lui Napoleon. Ediția II-a.

Nr. 3. De pe tron la eșafod. Tragicul roman al reginei Maria Antoaneta.

Nr. 4. O dramă sub Napoleon. Conan Doyle.

Nr. 5. Tragedia dela Mayerling. Romanul arhiduce-lui Rudolf și al baronei Vecera.

Maria Cioban, Doina. (Legendă) à 30 fil. plus 5 p.

Victor Eftimiu, Poemele singurătății à 2 cor. plus 20 fil. porto.

I. C. Apostol, Cuza-Vodă și reforma sa în biserică română după documente à 60 bani plus 5 b. porto.

T. Popovici prof. de muzică. Carte de cântece pentru școalele primare, gimnazii inferioare. școale reale, civile și preparandii. Partea I. 60 fil., partea II. 1 cor. plus 40 fil. porto.

N. Iorga, Ceva despre Ardealul românesc și viața culturală românească de astăzi. Prețul 60 fil. pl. 5 p.

Conan Doyle, Duett. Roman tradus de dr. Victor Onișor à 1.60 cor. plus 10 fil. porto.

Dr. Victor Onișor, Legiuirea țării noastre. Cunoștințe de drept constituțional à 1 cor. plus 5 fil p.

Dimitrie Onciul, Din istoria României à 95 fil. plus 10 fil. porto.

N. Zaharia, Tipuri sociale. Prețul 1.50 cor., ediția de lux 2.50 cor.

Constantin I. A. Nottară, De dincolo de moarte 3 cor. plus 20 fil. porto.

Cant

un scriitor român,

care a mai lucrat în cancelarii advocatiale și are dexteritate în afaceri de ale cărții funduare. Reflectanții au să se adreseze prin ofert scris cu mâna proprie. Postul se poate ocupa momentan. Condițiuni după învoială.

Dr. Ioan Oltean, avocat
Marosludas.

Un scriitor

cu praxă de 2 ani, care posedă limbile română, maghiară și germană caută post cu intrare momentană. Adresa:

Benrád Zsigmond,
Orăștie—Szászváros.

Se caută

DOI BĂEȚI din casă bună, cari posedă 1—2 clasă gimnazială, reală sau civilă, ca învățăcei în prăvălia de băcănie și ferărie v firmei.

B. Popovits și Fii
în Hațeg (Hátszeg).

Anunț

Pentru farmacia S. BLAGA din Turnu-Severin, România se caută

2 practicanți

absolvenți de liceu. Reflectanții se vor adresa direct proprietarului farmaciei.

Un candidat de avocat

cu oarecare praxă află aplicare în cancelaria lui dr. Candin David, avocat în Abrud (Abrudbánya).

Dacă îți asudă picioarele întrebă-
intează renumita

„Cremă de piu a lui ERÉNYI“

1 borcan mare . . . 1 cor.
1 borcan mic . . . 60 fil.

Se poate cumpăra în toate drogheriile, prăvăliile de galduterii și ghetă și în toate bărbieriile, precum și dela preparatorul

TIVADAR ERÉNYI

ARAD, Strada Aulich Lajos n-rul 20.

CZIGLER ȘI MOLNÁR

PICTORI DE ODĂI ȘI VĂPSITORI.

ARAD, strada Kossuth n-rul 38.
Telefon 844.

Preluăm în loc și în provincie totfelul de lucrări în stil românesc, dela executările cele mai simple până la cele
:: mai împodobite. ::

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 94. Șiller — 62. Carbenet alb K — 90 litru.

Vin din anul 1911 K — 54 și 56 litru. Vinul să expedieză cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Petru Benea
 propr. și neg. de vinuri
 Világos (Arad m).

ATELIERUL DENTISTIC

ni-l-am mutat din Strada Forray pe piața SZABADSÁG-tér.

Garnituri de dinți fără pod,

pe cari cu abatere dela sistemul vechi nu le mai lucrăm din cauciuc, ci din cele mai nouă materii inventate, cari sunt fără nici un miros și gust, nu se tocesc și
:: nu se frâng. ::

Lucrări în aur și platină executăm pe lângă prețurile cele mai moderate.

med. BERTALAN KURZER și
ERNŐ VIDOR de Márta.

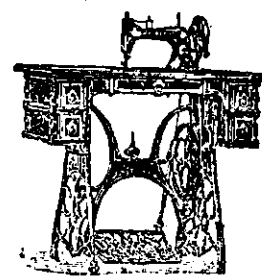
Mașini de cusut SINGER

biciclete

gramofoane

plăci

mai ieftine se pot că-
păta la

Habán József

fabricant de instrumente

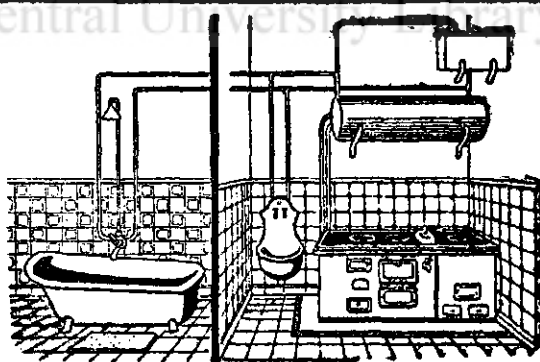
Budapesta, VII. Almásy-tér 14

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratuit. Corespondență în limba germană și maghiară.

Bruno Widlasch,

lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pt. lumină electrică, apaduct, aranjamente pt. băi, canalizări și closete.

SIBIU, Fingerlingsgasse N. 3.

Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și îngrădiri de morminte după desen sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete de closete pentru canalele din orașe. Instalări de băi, apaducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adeverit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un ger de 28 grade, livrează cu garanție pe 5 ani.

Cea mai perfectă executare de instalări de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și țincuire. — Proiecte și planuri gratuit și prompt.

Magazin de trusouri pentru mirese.**Albituri**

pentru fete și băieți în seminarii

conform regulamentului, execuție plăcută, cu prețurile cele mai ieftine.

||

||

Cu prospecte servesc cu plăcere.

Rosenblüh H. és Társa

magazin de modă Arad

Mare magazin de resturi de pânză moale pentru cămeși 1 m. 60—64 fl.

Pânză de ață groasă cor. . . 1.40

" " " subțire " . . . 1.50

Lepedee durabile, fără cusătură, calitate bună 1 bucată coroane . 2.80

Joupon de mătase taffet

changan acum . . . cor. 9.—
calitate mai grea . . . „ 11.—
moire în orice culoare . . . „ 8.—

Stoor de dantele aplic. 1 b. 6.20

Perdele grele, mare magazin de lepedee.

Corsete „Herveth“, calitate excelentă, 1 bucată . . cor. 7.—

Resturi de broderii elvețiene.

Cierapi împlețiți în închisoare.

Resturi de covoraș.

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-Lévay, vis-à-vis
de Tribunal.

Se recomandă pentru pre-
gătirea și ascuțirea oricărui
soi de cuțite, ca cuțite pen-
tru căsăpie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și cojocari
precum și ascuțirea bricelor
pe lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor
se scotește taxa numai pentru 5.

Gustați

SLEPING-car

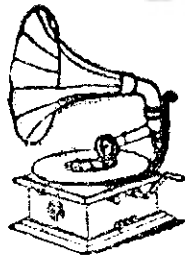
Berea din fabrica „Bragadiru.”

Horváth Béni

mechanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția pu-
blicului din loc și pro-
vincie, atelierul
său mechanic a-
ranjat din nou, unde pri-
mește comenzi și re-
parări de lucruri ce
aparțin în branșe, precum

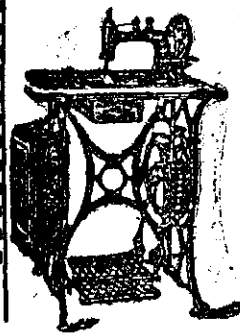

Mașini de cusut
Mași

Biciclete și
Gramafon etc.

Utensiliile acestor
mașini le are în de-
pozit.

Reparaturile se
efectuează repede
și prompt.

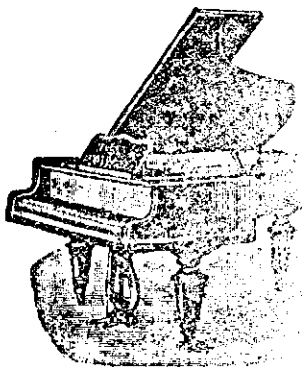
Primul și cel mai mare depozit de pian

W. P. Richter,

Brasov—Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: pian, harmonici
și pianine, fabricație Bössen-
dorf, Schreighoffer și Förster.

Imprumută pian în
condiții favorabile

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor
din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei
norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imităază și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii în-
chise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată,
care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen**A R A D.****EGRY FERENCZ** turnătorie de clopote

BUDAPESTA, urmașul Pozdech și Thury.

FABRICA: VI., strada Lehel nr. 8/a.

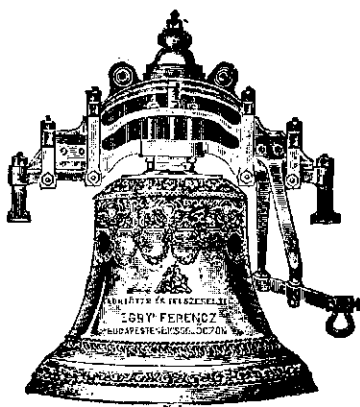
Fondată în 1847. — Telefon 25—37. — Fondată în 1847.

Fabrica: Kisgejőcön, Ungvárm. — Fond. în 1793.

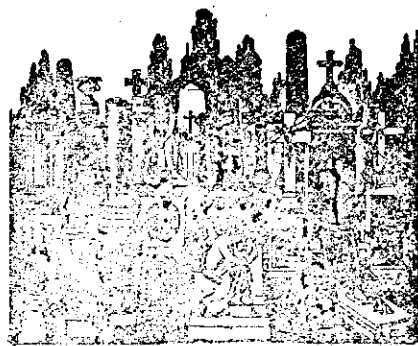
TURNĂTORIE DE CLOPOTE

fabrică pentru aranjamente de clopote și clopot-
nițe dupărenumitul sistem ces. și reg. Pozdech.

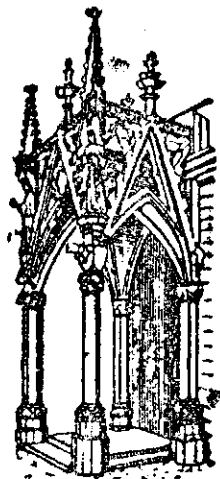
Distins: Paris cu 3 medalii, Marseilles 1 medalie, Moscova 2 med.
Viena 2 med. Budapesta 4 med. Seghedin 1 med. Alba-rogală 4
Bied. Kecskemét 1 med. Cincibiserici 1 med. Hodmezővásárhely
medalie de aur. La expozițiile reuniunilor economice din comit.
mehiș, regnicolară, din Győr industrială. Országos vas-és fém-
ipar, cu medalie de onoare. Afară de acestea 3 cruci pentru me-
rite, una dela mitropolitul din Sofia.

ADOLF SCHNEIDER

Atelier de sculptură și tăietorie în piatră, indu-
strie de articole de ciment și piatră artificială.

NAGYSZEBEN—SIBIU.

Intreprindere de Monier, Rabitz, Beton
și clădiri de beton. Articoli de ciment:
socluri, parane, balustrade, ornamente,
balcoane, etc. Podine de ciment și beton
bătut pentru balcoane, renise, curți, etc.
Podine TERAZZO, trepte TERAZZO și in-
grădiri de morminte, monumente la mor-
minte, cripte și tofelul de granit artifi-
cial și imitații de marmură. Aquarii,
terarii, bazine de apă, colaci la fân-
tani, vâlcele, etc. Granit artificial și pietri
artificial din năsip, imitații perfecte. —
Execuții în toate lucrările de tăieto-
rie de piatră, de sculptură în piatră, ciment
și gips, precum și asbest, stucatură în gips
și lucrări în marmură artificială. Vânzare
de ciment și gips în saci.

Comandele cu voșta conștiințioasă și punctual.

Premiat cu medalia de aur.

Fondat: 1867.

EMERICH BOKODY
și FIUL

Atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică
SIBIU—NAGYSZEBEN strada Sag nr. 32.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a haine-
lor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și
de mână etc. în bucate gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă
o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă.

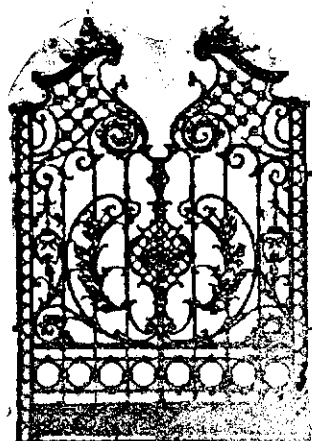
Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz
de urgență în timp de 12 ore.

Haine de doliu se execută cât se poate de repede.

Plisură proprie.

Plisură proprie.

LĂCĂTUȘERIA ARTISTICĂ ȘI DE ZIDIRI,
provăzută cu motor electric alui

FRANZ JUNGINGER
TEMESVÁR-FABRIK, Spiridongasse nr. 2.
(Lângă farmacia Năgele, în casa proprie).

Se recomandă pentru executări de clădiri, trepte (scări), îngrădiri la morminte, candelabre, porți de fier. Instalațiuni de apeducte. Mare depozit de totfelul de cupțorașe, mese franceze, de cea mai bună calitate cu pături siguri contra focului, cari nu sunt a se compara cu cupțorașele de rând.

Prețurent pentru cupțorașe la cerere gratuit și franco.

Nouă mină de cărbuni pe linia ferată cenădană

Atragem atențiunea on. proprietari de mașini de îmblătit asupra acestei noi mine de cărbuni, de unde pot primi cărbuni fără praf și curățiți. Totodată atragem atențiunea și a acelora cari se ocupă cu

Încălzirea cazanelor ori cu arderea țiglelor

Cu proiecte de spese și orice explicați servește cu plăcere

Körösvölgyi kereskedelmi és ipari szövetkezet, Honcfo.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aseasta, cum sunt dureri de dinți, sgârșiri, arsuri, apăsare în stomac, iritație de vomare, greață, răgăieli, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.
A R A D.

PORTLANIT

veritabile de Zimony **ardesio de asbest** cel mai bun material al timpului de față pentru acoperirea caselor. Pentru durabilitate garanță de 50 ani. Uunicul loc de vindere

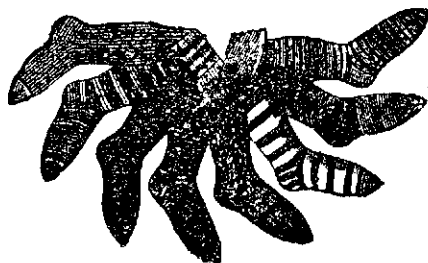
la fabrica de mobile de lemn alui

Ludovic Fülöp,
ARAD, Hajó utca 1.

Telefon 75.

Prospecte gratuit

Cumpărați fabricație indigenă!

CARL HEMPER

și fiul,

prăvălie de tricouri și împletituri,

SIBIU, strada Kempel 8.

Recomandă fabricațiile sale pentru cari garantează anume: ciorapi, călțuni, mănuși, jachete pentru dame și copii, ciorapi pentru turiști din păr de capră, haine de copii și alte multe lucruri:

Ciorapi se pregătesc ieftin și bine.

En gros.

En detail.

**Credit pe ipotecă, pe
cambii și pentru ofi-
: cianți mijlocește :**

**HERZOG
SÁNDOR**

ARAD, str. Weitzer János nr. 15.

Nr. telefonului 376.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA ÎN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1—2, casele proprii (^{vis-à-vis de} primărie.)

Filiale: în Chișineu (Kisjenő) Șiria (Világos), și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cor.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 15,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . 400,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocare pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragerere.

Primește depuneri spre fructificare despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

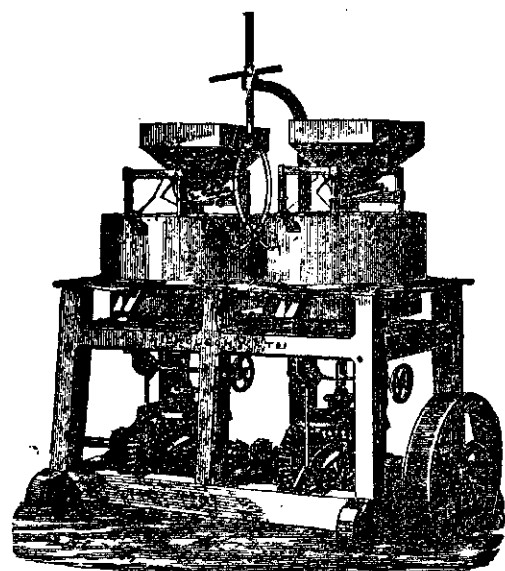
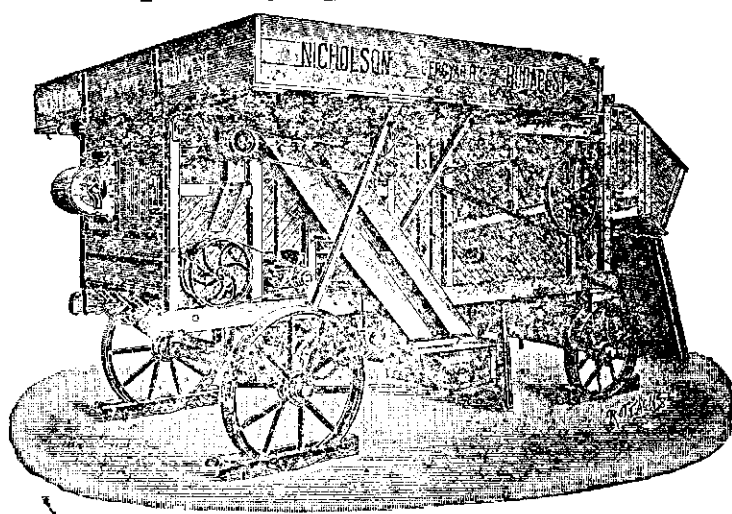
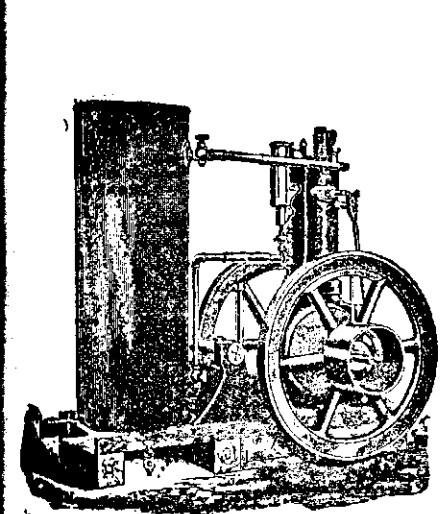
După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat din al său

Nr. telefonului 604.

Nr. telefonului 604.

FRĂȚII BURZA Cea mai mare firmă românească din Ungaria.
Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.
(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** aranjăm **mori cu motoare, mașini de trier** cu aburi, mașini de trier cu motor, și tot felul de **motoare** cu benzină cu oleu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

Cu garnituri pentru trier și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.
„Catalog trimitem gratuit“.

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fileri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fil.

Căsătorie

Un notar diplomat, din familie nobilă română dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă în etate 18—30 de ani prin a cărei ajutor, protecție ar deveni notar în vre'o comună: Adresa „Vice Notar” Nábrád (Szatmár m.)

În scop

de căsătorie caut cunoștința unei domnișoare. Zestre 6—8 mii coroane. Sunt învățător. Salar, cu alte venituri sigure 2000 Cor. Adresa la „Românul” sub. „Sinceritate”.

În căsătorie

caut o fată inteligentă, bine crescută, poate fi și fără zestre, afară de limba română să posadă cel puțin încă una străină din patrie. Eu de 2 ani am o prăvălie de modă pentru domni și dame cu un capital propriu de cor. 40.000 și sunt în vârstă de 30 de ani.

Reflectantele să se adreseze direct mie. La caz scrisorile se înapoiază sub cea mai mare discreție. *Sima Micșă* comerciant, Titel.

Cărți postale ilustrate

frumoase, cu flori și altele se vînd 100 bucăți cu 3.20 coroane franco. Cer sprijinul librarilor și negustorilor români. *Constantin Petrușiu* pictor amator, Soborșin.

Econoamă

cantă un învățător văduv dela sate. Preferite sunt ofertele dela soții de învățător, de notar sau de preot, văduve și fără copii. Adresa la administrația ziarului „Românul”

Caut o violină bună,

întreagă. Oferte către Tiberiu Vuia, gimnazist Ága, (Temes megye.)

Învățăcel

afilă aplicare în legătoria de cărți: Iustin Ardelean. Arad str. Weitzer nr. 13.

Prăvălie bună

frumos mobilată, e în centrul românesc a Nădlacului (Nagylak) de preluat cu sau eventual și fără mărfuri. Informațiuni dă Toma Cizmasiu, Nagylak, ori proprietarul Mihai Șerban, Halle Saale, Germania, Wilhelmstrasse 16.

Pentru orice soi de întreprindere

(comerț, industrie, moșie) „Românul” recomandă o persoană pricepută, muncitoare, de absolută încredere. Vorbește româna, maghiara și germana, etatea 35 ani, 2 gimnaziale, 5 ani practică la bancă. Adr. la ziar sub „Corect”.

Elev farmacist

inteligent, harnic și cinstit găsește loc în condițiuni avantajoase la „Farmacia Romană”, *Constantin Dumitriu* în Roman (Moldova).

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și mier.

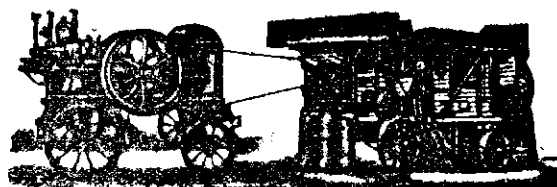
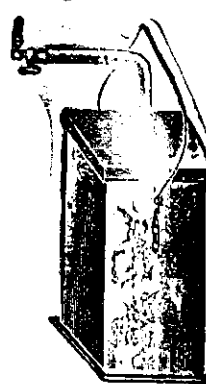
Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, u-nelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, canne pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog trimis gratuit și franco.

Putere dinamică
ieftină, foarte potrivită pentru economie și industrie.

Cu locomobilele-Petrolin și motoarele lui Bernhardt

se lucră pe jumătate mai ieftin decât cu mașinile cu aburi; nu recer mașinist, sunt libere de concesiune, absolut sigure, nu fac fum, nu produc funingine, nici miros.

Stabilimente de pompe de gaz dela 8—100 putere de cai. Actualmente cea mai ieftină putere dinamică. Cheltuelile de mînat circa 0.8—2 fileri pe oră. Cereți prospecte dela fabrica de mașini și motoare, privilegiată, ces. reg.

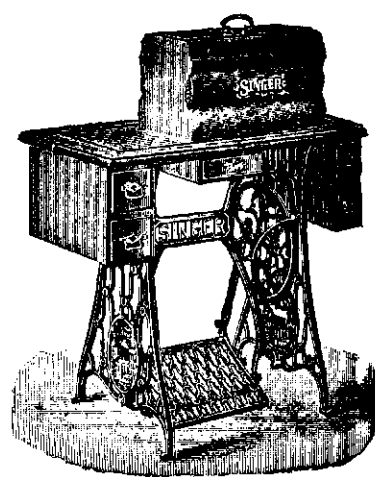
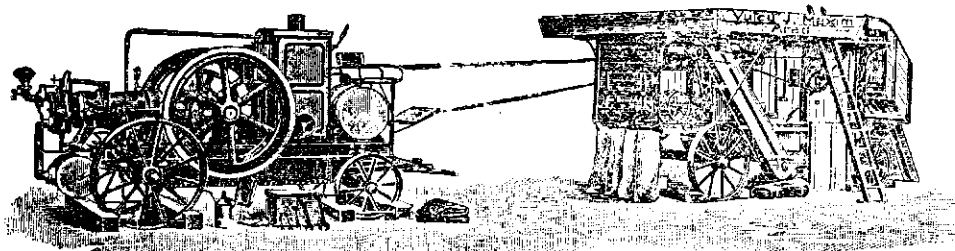
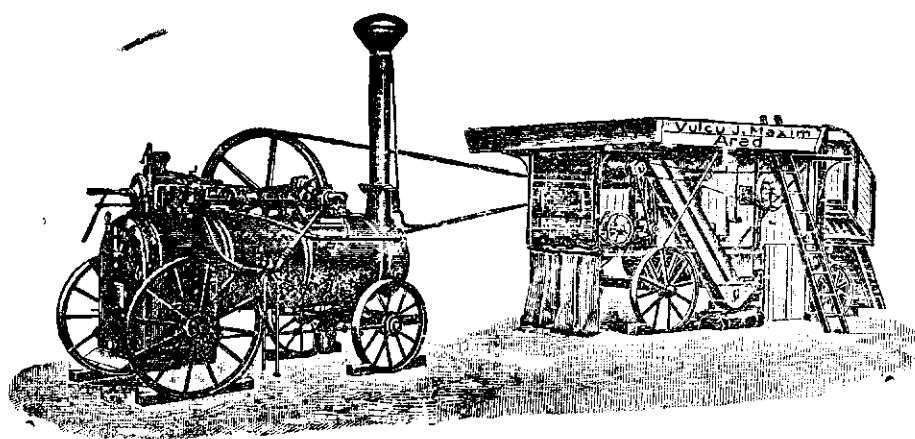
G. BERNHARDTS Söhne, Wien XII, Schönbrunnerstrasse 173.

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormac din America, mașini de cosit nutreț și, Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară, curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Câțiva învățăceli din casă bură cu 2—3 clase gimnaziale angajează.